

Strašlivý příběh rabiho Josefa de la Reiny

Strašlivý příběh rabiho Josefa de la Reiny

**Strašlivý příběh
rabiho
Josefa de la Reiny**

z hebrejských textů přeložil
a komentáři opatřil

Roman Kořan

GRIMOAR
Praha 2015

Poděkování:

*Vydavatel děkuje za cenné rady a všemožnou pomoc při přípravě a vydání této knihy Vl. Kvasničkoví, J. Hlaváčkoví, S. Zajičkoví, O. Bohuslavovi, P. Kolesovi, M. Schwingero-
vé a mnoha dalším přátelům.*

*Zvláštní dík patří samotnému autorovi, panu Romanu Kořanovi, který projevil obdi-
vuhodnou trpělivost a vstřícnost při velmi pozvolném zrodu této publikace.*

© Roman Kořan, 2015

Translation © Roman Kořan, 2015

Illustrations © Markéta Anna Kolářová, 2015

© GRIMOAR.cz, 2015

OBSAH

- Námět a obsah příběhu / 7
Vznik příběhu, jeho varianty a autoři / 9
Osobnost rabiho Josefa de la Reiny – historické doklady / 13
Paralely vybraných témat příběhu v kabalistické a rabínské literatuře / 20
Poznámka k přepisu jména de la Reina / 26
Časová osa / 26
Strašlivý příběh rabiho Josefa de la Reiny / 29
Dodatky / 93
Úryvek z *Igeret sod ha-geula* / 93
Příběh o Josefu Dolfínovi / 94
Glosář / 100
Bibliografie / 105

Námět a obsah příběhu

Příběh o rabim Josefovi de la Reinovi je poutavým literárním zpracováním osudu člověka, který se odhodlal ukončit utrpení židovského národa, přemoci zlo a uspišit příchod Mesiáše. Velký učenec, kabalista a světec se svými žáky překoná všechny nástrahy a svého cíle v příběhu skutečně dosáhne a přemůže a spoutá zlé síly. Radost z dočasného vítězství ale rabiho na malý okamžik zbaví ostražitosti a následující hrozný pád připraví čtenáře o veškeré naděje na šťastný konec děje. Někteří jeho žáci jsou na místě usmrceni, jiní zešílí a samotný Josef de la Reina se stane otrokem zlých mocností. Začne zneužívat sílu Božích jmen k manipulaci lidí a k ukojení světských požitků. Jeho osud je však zpečetěn a nezadržitelně se chýlí k tragickému konci.

Příběh se v průběhu staletí postupně vyvíjel a vrstvil. Přibývala v něm nová poselství, ve kterých můžeme spatřovat odraz historických událostí, směřování náboženských proudů či morální apel tehdejších rabínů. To nakonec vedlo ke vzniku několika různých verzí příběhu, z nichž nejpoblíbenější verzi sepsal Šelomo Navaro kolem roku 1660. Navarova verze se postupně rozšířila natolik, že byla překládána do různých jazyků a nechybí snad v žádné významnější sbírce židovské lidové prózy. Tato verze příběhu také představuje hlavní část naší knihy a čtenáři ji předkládáme včetně hebrejského textu.

Další verzi, kterou jsme se rozhodli přeložit, identifikoval profesor Gershom Scholem jako nejstarší podobu příběhu o rabim Josefovi vůbec. Jejím autorem je rabi Avraham ben Eliezer ha-Levi, který ji sepsal roku 1519. Příběh je stručný a věcný. Rabi Avraham na něm demonstruje, jak může jeden člověk svým neuváženým činem oddálit vykoupení židovského národa, které bylo na dosah. Překlad tohoto příběhu uvádíme v dodatku.

Několik let po sepsání populární verze příběhu Šelomem Navarem (kolem roku 1660) se židovskou populací šíří mesiášská horečka a stále rostoucí dav nadšenců následuje náboženského horlivce Šabataje Ceviho. Hlas mnoha rabínů a střízlivých lidí, kteří nepodlehli davovému šílenství, přesto nedokázal odvrátit nevyhnutelnou katastrofu. Šabataj Cevi se roku 1665 prohlásil za Mesiáše, avšak hned následujícího roku byl donucen tureckým sultánem konvertovat k islámu. Místo Mesiáše přišlo zklamání. Tato událost ovšem vēr-

né šabatiány o jejich naděje nepřipravila. Přední šabatiánští myslitelé vyložili Ceviho konverzi jako sestup Mesiáše do temnoty, odkud měl vynést uvězněné jiskry svatosti.¹ Svůj výklad se snažili podpořit svéráznou reinterpetací některých kabalistických textů (zejména tzv. luriánských). Tím si otevírali teoretickou možnost překonat zlo a uspišit konečnou spásu. A právě z tohoto úhlu pohledu pohlíželi Šabatajovi stoupenci na příběh o rabim Josefu de la Reinovi v pozitivnějším světle nežli jejich předchůdci. Viděli zde paralelu mezi konverzí Šabataje Ceviho k islámu a podlehnutím rabiho Josefa nástrahám *sitra achra*, která se všemožně snaží zabránit úplné spáse. Rozdíl viděli zejména v tom, že rabi Josef de la Reina ve svém poslání selhal, kdežto Šabataj Cevi v jejich výkladu nikoliv. Podle Josefa Dana můžeme tyto šabatiánské vlivy najít zejména ve verzi příběhu, kterou sepsal rabi Šelomo Ajlon a která byla oblíbená právě v kryptošabatiánských kruzích. Stejně jako u nejstarší verze příběhu, nalezneme čtenář překlad Ajlonovy verze v dodatku.

Ať už byly pohnutky k sepsání různých verzí příběhu jakékoliv, základní poselství i přes pozdější dodatky přetrvalo a nezůstalo nijak upozaděno. Tragický příběh rabiho Josefa de la Reiny byl a stále je v ortodoxních židovských kruzích uváděn jako varování před zabýváním se praktickou kabalou a magií, které podle rabínů v konečném důsledku vedou k odpadlictví a povýšení svévole nad Boží zákon. Českému čtenáři může příběh svým námětem a tragickým koncem navodit faustovskou atmosféru, i když neskonale skrovnější co do kvality i rozsahu v porovnání se slavným Goethovým *Faustem*.

Překládal jsem z následujících zdrojů:

1. Verze Avrahama ben Eliezera ha-Leviho: Avraham ben Eliezer ha-Levi, *Nevuat ha-jeled*, Tel Aviv: Aharon Berezani a syn, 2005, s. 98–99.
2. Verze Šelomo Navara: Chajim Vital, *Šaarej keduša ha-šalem*, Tel Aviv: Aharon Berezani a syn, 2005, s. 203–220.
3. Verze Šelomo Ajlona: Kelly Scott Johnson, *R. Joseph della Reina and his Damnation in the Fiction of I. B. Singer* (disertační práce), Montreal: McGill University, s. 1–10.

¹ Zdroj této interpretace Ceviho konverze můžeme spatřovat v tzv. luriánské kabale, která úlohu Mesiáše s pozvedáním jisker svatosti přímo spojuje. Stejně tak ale můžeme v tomto případě spatřovat paralelu se sestupem Ježíše do pekel.

Vznik příběhu, jeho varianty a autoři

Avraham ben Eliezer ha-Levi (1460–1530?)

Dosud nejstarší známou variantu příběhu o rabim Josefu de la Reinovi znamenal rabi Avraham ben Eliezer ha-Levi ve svém *Igeret sod ha-geula* (*List o tajemství spásy*), který sepsal roku 1519 v Jeruzalémě.

Rabi Avraham se narodil ve Španělsku, pravděpodobně v roce 1460. Ještě před vyhnáním Židů ze Španělska roku 1492 napsal několik kabalistických traktátů.¹ Během vyhnání zřejmě patřil k té skupině Židů, která putovala do Portugalska. Odtud cestoval přes Itálii do Řecka, kde sepsal pojednání *Mešare kitrin*. Pak putoval do Egypta a nakonec se roku 1514 přesunul do Jeruzaléma, kde se natrvalo usadil. Studoval v místních kabalistických ješivách a brzy se stal jedním z nejmávanějších učenců Jeruzaléma.² Jeho švagrem byl slavný rabi Avraham Zakut (1452–1515), autor *Sefer juchasin*.³ Poslední stopou, kterou o rabim Avrahamovi máme, je jeho dopis z roku 1528. Zemřel pravděpodobně zanedlouho poté, protože rabi David ben Šelomo ibn Abi Zimra o něm roku 1535 píše jako o dávno zesnulém.

V dílech rabi Avrahama je zřejmý důraz na příchod Mesiáše a na události ústící k jeho příchodu. Byl přesvědčen, že v roce 1524 měl začít věk Mesiáše. Mesiáš se měl podle jeho výpočtů dát poznat roku 1530 nebo 1531. Toto své tvrzení podepřel různými kabalistickými spekulacemi odvozenými z Bible a Talmudu. V Jeruzalémě rabi Avraham na toto téma sepsal několik knih. Za všechny jmenujme *Maamar Perek Chelek*, výklad k *Nevuat ha-jeled* (1517) a *Igeret sod ha-geula* (1519). A právě v posledně uvedené knize je zachycena první písemná podoba příběhu o rabim Josefu de la Reinovi.

Podle této nejranější verze měl jakýsi rabi, který však není jmenován, roku 1470 provést pomocí praktické kabaly (*kabala maasit*) pokus o uspíšení pří-

¹ Z té doby se však zachovala pouze kniha *Masoret ha-chochma*, která pojednává o základech kabaly.

² Jeho přítelem byl například rabi Jehuda Albotiny (Juda al-Buttani) (1453–1519), autor knihy *Sulam ha-aliya*. Viz Scholem, *Sabbatai Sevi: The Mystical Messiah, 1626–1676*, s. 76, pozn. 111.

³ Avraham ben Eliezer ha-Levi, *Nevuat ha-jeled*, úvod, s. 3. Kniha *Sefer juchasin* mapuje historii Židů od stvoření světa po rok 1500.

chodu Mesiáše. Ten měl být podle rabiho Avrahama původně stanoven na rok 1490 (5250). Pokus skončil neúspěšně. Rabiho společníci se hrůzou rozutekli, zatímco on sám byl oklamán a připraveným kadidlem obětoval vládcům démonů. Tím se dopustil modloslužby. Osud rabiho dále popisován není. Nenachází se zde žádná zmínka o odpadlictví ani o rabiho následném propadnutí špatným mravům. Rabi Avraham na základě tohoto příběhu vysvětluje příčinu odsunutí konečného vykoupení o 40 let, tj. na zmiňovaný rok 1530 (5290). Přestože rabi, který se pokusil uspišit příchod Mesiáše, přímo jmenován není, Gershom Scholem srovnáním celého motivu a jeho jednotlivých detailů došel k závěru, že hlavním hrdinou tohoto příběhu je skutečně rabi Josef de la Reina.¹

Scholem také upozorňuje, že tato raná verze příběhu není situována do okolí Safedu ani na jiné izraelské území. Dále uvidíme, že spojování rabiho Josefa de la Reiny se Safedem se objevuje až později, a to právě u Šelomo Navara.

Šelomo Navaro (1606–?)

Nejucelenější verzi příběhu o rabim Josefu de la Reinovi nám zanechal rabi Šelomo Meir ben Moše Navaro.² Narodil se roku 1606 v italském městě Casalo (oblast Piemont). Se svou první ženou měl deset dětí, z nichž ale zůstala na živu pouze dcera Chava. Poté, co roku 1630 město obsadili Španělé, uprchl tehdy již se svou druhou ženou a dcerou do Benátek, kde setrvali osmnáct měsíců. Šelomo Navaro zde obdržel od místních učenců smichu. Po uplynutí osmnácti měsíců se rodina rozhodla přesídlit do Jeruzaléma, kde se dlouhodobě usadila. Šelomo Navaro byl později místní obcí často vyslán do cizích zemí jako vyslanec (*šaliach*). Rabi Jaakov Sasportas (1610–1698) zaznamenal

¹ Viz Scholem, *Křivěj jad be-kabala*, s. 88. Viz také níže kapitulu „Osobnost rabiho Josefa de la Reiny – historické doklady“, s. 13. Mezi zmiňované detaily patří například skutečnost, že rabi Avraham uvádí jméno volaného démona jako „Amon z No“. To stejné jméno se pak objevuje v 66. kapitole *Sefer ha-gilgulim*, v níž rabi Chajim Vital (1543–1620) popisuje převtělení rabiho de la Reiny do černého psa (viz dále).

² Jméno se v novějších vydáních občas objevuje i ve verzi Namaro. Viz Šelomo Namaro ha-jerušalmi, *Maase Nova – Rabi Josef de la Reina*, s. 1.

příběh,¹ podle něhož byl rabi Eliša, otec Natana z Gazy,² vyslán jako *šaliach* do Maroka a Alžíru spolu s „jeho druhem Šelomem Navarem, mudrcem, kabalistou a zbožným mužem“. Rabi Eliša však záhy přišel o peníze. „Jeho druh přicestoval do italského města Reggio, kde se zamiloval do jakési ženy, oženil se s ní a konvertoval [ke křesťanství].“ Samotný Navaro ale tyto události znamená jinak. Zešíroka popisuje své vize a vnitřní boje, které ho nakonec roku 1664 přivedly ke křtu a k přijetí křesťanství. Jeho židovská manželka přijala křest až po půl roce. Která z těchto dvou verzí se více blíží pravdě, není podle Scholema možné s jistotou rozhodnout. Jisté však podle něj je, že Navaro příběh o Josefu de la Reinovi sepsal v Jeruzalémě ještě před svou konverzí. Odtud se pak dostal až do Egypta, ke slavnému židovskému historikovi Josefu Sambarimu (1640–1703), jenž ho zaznamenal ve své knize *Divřej Josef*.³

Navaro přichází s tvrzením, že v Safedu objevil starý rukopis Josefova příběhu, který sepsal Reinův žák rabi Jehuda Meir. Podle Scholema je však pravděpodobnější, že příběh sepsal sám Navaro kolem roku 1660 na základě písemně i ústně zachycených legend o Josefových činech, které byly rozvíjeny v předchozích dvou staletích. Navarova verze totiž jako první podrobně popisuje Josefův osud po neúspěšném pokusu o uspíšení vykoupení. V této poslední části je podle Josepha Dana patrný vliv jak východních, tak i západních folklórních tradic.⁴ Dan si všímá toho, že v Navarově verzi příběhu je postava Josefa de la Reiny vykreslena v relativně pozitivním světle a jeho osudové selhání je popisováno spíše jako omyl. Podle Dana si stoupenci šabatánského hnutí příběh oblíbili zejména proto, že v něm spatřovali paralelu mezi osudem falešného Mesiáše Šabataje Ceviho, který roku 1666 konvertoval k islámu, a rabim Josefem de la Reinou, jenž se po neúspěšném pokusu

¹ Viz Scholem, *Le-maase rabi Josef de la Reina*, s. 106, pozn. 31; Sasportas, *Cicat novel cevi*, 10. vydání, s. 136.

² Natan z Gazy (1643–1680) – „prorok“ falešného Mesiáše Šabataje Ceviho (1626–1676).

³ Josef Sambari sepsal knihu *Divřej Josef* v Egyptě kolem roku 1672. Verze příběhu v knize *Divřej Josef* je nejstarší verzí z 18 dochovaných rukopisných kopií. Viz Štober, *Sefer Divřej Josef le-rabi Josef Sambari*, s. 167, pozn. 31.

⁴ Scholem i Idel zase upozorňují na nápadnou podobnost osudu Josefa de la Reiny po jeho „pádu“ s Faustovým příběhem. Josef de la Reina si magickou cestou nechává unášet řeckou královnou. Faust poroučí Meřistofelovi, aby mu přivedl krásnou Helenu, apod.

o uspišení příchodu Mesiáše stal služebníkem *sitra achra*. V obou případech „člověk, který sliboval spásu, propadl zlu“.¹

Navarova verze se stala v 18. a 19. století velmi populární. Byla přeložena do mnoha jazyků a stala se součástí snad každé antologie židovských příběhů. Josef de la Reina tak pronikl do mnoha básní, vyprávění, balad a her. Vznikly i lidovější verze příběhu, z nichž asi nejvýznamnější zaznamenal rabi Šelomo Ajlon.

Šelomo Ajlon (Solomon Ayllon) (1655–1728)

Narodil se v Salonice, kde i vyrostl a získal rabínské vzdělání. Jako mladík se zapojil do šabatiánského hnutí. Svými protivníky byl podezírán, že po vzoru Šabataje Ceviho přijal islám (tzv. *dönme*). Toto tvrzení se ale nikdy neprokázalo. Přestože zřejmě s šabatiánskými myšlenkami sympatizoval, zdá se, že nakonec zůstal věrný rabínské tradici. Po roce 1680 se na několik let usadil v palestinském Safedu. Později vycestoval do Evropy jako vyslanec (*šaliach*) Safedu, aby shromáždil peníze pro chudé Palestince. V roce 1688 dorazil do italského Leghornu (Livorno) a roku 1689 ho můžeme najít v Londýně, kde byl přes jistý odpor, který souvisel s jeho šabatiánskou minulostí, uznán za učence (*chacham*).

V roce 1700 byl ustanoven rabínem sefardské komunity v Amsterdamu a stal se velmi váženým občanem. Tento post zastával až do své smrti roku 1728.

Zde se dostal do sporu o schválení knihy *Oz le-Elokim*. Část rabínů v čele s rabim Cevi Aškenazim a Moše Chagizem ji prohlásila za heretickou a šabatiánskou. Rabi Ajlon se tehdy přiklonil na stranu autora Nechemji Chiji Chajuna podezřelého ze šabatiánství. Není ale jisté, jestli ve svém pozdějším věku Ajlon se šabatiánskými myšlenkami stále sympatizoval. V tomto sporu šlo Ajlonovi spíše o zachování autority než o obranu šabatiánských myšlenek. Nutno dodat, že rabi Ajlon svou autoritu obhájil.

¹ Štober, *Sefer Divrej Josef le-rabi Josef Sambari*, s. 182, pozn. 82: „Přestože Navaro příběh napsal předtím, než byl ovlivněn šabatiánským hnutím, je možné, že ho Sambari zařadil do své knihy proto, že v něm spatřoval morální poselství, které bylo aktuální po zklamání způsobeném tehdejším mesiášským hnutím.“

Rabi Šelomo Ajlon sestavil verzi příběhu o rabim Josefu de la Reinovi, která se dochovala v jidiš.¹ Příběh ovšem situuje na rozdíl od Navarovy verze do Hebronu a po neúspěšném pokusu o přemožení démonických sil do Francie. Jméno de la Reina je zkomoleno na Dolfina.² Podle Ajlona se tím odkazuje na jméno francouzské královny, kterou měl rabi Josef za pomoci démonů zneužívat.³

Joseph Dan tvrdí, že Ajlon jakožto příznivec šabatiánského hnutí zaujímá vůči Josefovi sympatičtější postoj. Nakolik se tato verze příběhu liší od Navarovy verze může čtenář posoudit v dodatku.

Osobnost rabiho Josefa de la Reiny – historické doklady

Přítomné verze příběhu nejsou jediným historickým svědectvím o existenci rabiho Josefa de la Reiny⁴. Zřejmě nejranější doklady nacházíme v rukopisných zlomcích tzv. praktické kabaly (*kabala maasit*). Ve sbírce různorodých kabalistických textů, segulot a kameim s pracovním názvem *Collectanea of kabbalistic and magical texts*⁵ pocházející převážně z 15. století nalezneme ně-

¹ Do jidiš ji přeložil rabi Leib ben Ozer.

² Ke zkomolení jména „de la Reina“ (דילה ריינה) na „Dolfina“ (דולפינה) mohlo dojít na základě podobnosti hebrejských písmen jedné z verzí zápisu jména de la Reina (דילרינה). Mohlo by se ale také jednat o převod jména Reina. Slovo *reina* znamená ve španělštině „královna“, což by mohlo souviset s pojmenováním královny v příběhu jako Dolfina (viz následující poznámku).

³ V příběhu se francouzská královna jmenuje Dolfina. Toto jméno zřejmě souvisí s šlechtickým titulem *dauphin* (francouzsky delfín) prvorozených synů francouzského krále. Manželky následníků trůnu používaly titul *dauphine*. Dolfina z příběhu by tedy spíše měla být manželkou korunního prince Francie, nikoliv královnou.

⁴ Někdy bývá jeho jméno psáno s rodinným jménem Gabaj: ר' יוסף גבאי דידיע דילה ריינה (tj. rabi Josef Gabaj známý jako de la Reina).

⁵ Tato sbírka vznikla z převážné části v 15. století pravděpodobně v Osmanské říši. Některé její části jsou ale kopiemi jiných textů ze 17. a 18. století. Uvedené texty zmiňující Josefa de la Reinu patří do starší vrstvy rukopisu (původem z 15. století). Jedná se o manuskript *Sassoon 290* (nazývaný také *Comites Latentes 145* nebo *Sion Segre Amar 145*), na který odkazuje Gershom Scholem ve své studii *Le-maase rabi Josef de la Reina*.

kolik zmínek o rabim Josefu de la Reinovi. Pro ilustraci jejich charakteru vybírám některé z nich:

§443 (s. 191) – na konci pojednání *Sod ha-hakafot* o pohřební proceduře je uvedena poznámka:

V knize, kterou jsem opisoval, se nacházela zmínka o tom, že rabi Jicchak de la Reina, blahé paměti, nařídil, aby [po jeho smrti] bylo do hrobu na půdu vloženo vápno. Na ně mají položit [jeho tělo], aby se co nejdříve rozložilo. [Říká], že jeho otec rabi Josef de la Reina mu nařídil, aby s ním takto [po smrti] naložil a aby vložil myrtu mezi jeho bedra. Tak i učinil.

Stejný text se nachází ve vatikánské knihovně v Římě v rukopisu (číslo 456), který byl sepsán rabim Jehudou ben Šelomo Ragosim roku 5317 (1557). Na straně 110 se píše:

Opisovač řekl, že rabi Jicchak de la Reina, blahé paměti, nařídil, aby [po jeho smrti] bylo do hrobu na půdu vloženo vápno. Na ně mají položit [jeho tělo], aby se co nejdříve rozložilo. [Říká], že jeho otec rabi Josef de la Reina mu nařídil, aby s ním takto [po jeho smrti] naložil a vložil myrtu mezi jeho bedra. A tak i učinil.¹

Gershom Scholem s tímto textem zmiňuje zajímavý postřeh. V glose k mantovskému vydání *Zoharu* z roku 5319 (1559) se u oddílu *Šemot* (kniha II, oddíl *Vajakhel*, s. 208b) nachází stejná věta: „Viděl jsem psáno, že rav Jicchak de la Reina nařídil, aby byla po jeho smrti mezi kolena vložena myrta, a že tak mu to přikázal jeho otec, budiž požehnána jeho památka.“ Ovšem počínaje vydáním *Zoharu* roku 5496 (1735) v Konstantinopoli, kterou emendoval rabi Jisrael Binjamin (žák rabiho Chajima Vitala), a dále v následujících vydáních je v této glose uvedeno: „Odtud [chápeme] pravý důvod [použití myrty], kdy se ve jménu rabiho Jicchaka de la Reidy (יצחק דל"א) (ריידה) uvádí, že nařídil...“² Je pravděpodobné, že k tomuto posunu ze jména

¹ Scholem, *Le-maase rabi Josef de la Reina*, s. 104, pozn. 21.

² Scholem uvádí i jiné příklady v textech *kabala maasir* pozdějšího komolení jména Josefa de la

Reina na Reida přispělo rozšíření legendy o Josefu de la Reinovi. Na základě této legendy nemohl být Josef de la Reina chápán jako autoritativní zdroj. To by vysvětlovalo zkomolení jména na neznámou (a tudíž nespojenou s ničím negativním) formu Reida. Na druhé straně skutečnost, že je Josef de la Reina posmrtně titulován jako rabi a že jeho syn se na něj obrací jako na autoritu při výkladu halachy, naznačuje, že skutečný Josef de la Reina neodpadnul od víry a nepropadnul špatným mravům, jak se to stalo legendárnímu Josefovi de la Reinovi. Z těchto souvislostí Scholem odvozuje, že druhá část Navarova příběhu, která jako první popisuje mravní úpadek Josefa de la Reiny, je Navarovou literární fikcí. S tímto tvrzením ale polemizuje Joseph Dan, který přichází s domněnkou, že by závěrečná část o chlípnosti rabiho Josefa de la Reiny nemusela být smyšlená Navarem, ale že by mohla mít starší základ. Argumentuje tím, že převtělení do černého psa, v němž Ari rozpoznal Josefa de la Reinu, mělo být trestem za jeho chlípnost. Tuto myšlenku nalezneme v Ariho *Šaar ruach ha-kodeš* (list 14), kde se skutečně zmiňuje, že chlípnost může vyústit v převtělení do psa.

§743 (s. 283) – [Segula] pro morovou ránu od kabalisty našeho učitele a rabiho Josefa de la Reiny z“l, který ji [s úspěchem] využil. Zde následuje: Odříkej večer a ráno pitum ha-ketoret, na jehož konci řekni verš (Gn 43,11) „I řekl jim Izrael, jejich otec...“. Pokaždé vyslov tato [Boží] jména: **קְהַסְמַנַּת צַדְנִלְבַּשׁ** a dále pokračuj **יְרִי יְרִי רִי יְרִי**. Je nutné, aby ses po celý den nedopustil žádné lži.

Podobné návody a Boží jména se nachází v kabalistické literatuře poměrně často. První uvedené Boží jméno **קְהַסְמַנַּת צַדְנִלְבַּשׁ** vychází ze zmiňovaného verše Gn 43,11. Jákob v něm podává svým synům výčet darů, které mají donést do Egypta Josefovi: vonná pryskyřice (**צַרִי**), med (**דְּבַשׁ**), kadidlo (**נִכְמַת**), lotos (**לֹט**), pistácie (**בִּטְנֵנֶם**) a mandle (**שְׁקָדִים**). Jméno **צַדְנִלְבַּשׁ** je složeno z počátečních písmen těchto slov. Druhé jméno **קְהַסְמַנַּת** je pak odvozeno z prvního tak, že se napíše vždy písmeno, které v abecedě následuje

Reiny. Viz Scholem, *Le-maase rabi Josef de la Reina*, s. 104.

po písmenu prvního jména: Po א následuje ק, po ק následuje ה atd. Podle knihy *Šoršej ha-šemet* má mít toto jméno moc nad morovou ránou.

Jméno שברירי v sestupné podobě se objevuje v Talmudu, *Pesachim* 112a, kde se ho doporučuje vyslovit s postupným ubýváním písmen před pitím z neznámého vodního zdroje, jako ochrana před oslepnutím. Kniha *Šoršej ha-šemet* uvádí jiné využití tohoto jména, a to při vymítání démona z člověka. Použití těchto jmen bylo poměrně rozšířené, jejich použití není nijak charakteristické pouze pro rabiho Josefa de la Reinu.

Podobné zlomky z *kabala maasit* připisované rabimu Josefu de la Reinovi je možné nalézt i v jiných rukopisech. Ve výše uvedeném manuskriptu *Sassoon* 290 se zachovalo i několik modliteb, jejichž autorství je také připisováno rabimu Josefu de la Reinovi.¹

Další pro nás zajímavou stopu zanechal rabi Josef de la Reina ve Fesu, kde ji zaznamenal rabi Jehuda Chaleva (16. století). Ten patřil k slavnému španělskému rodu, z něž ve 13. století pocházel i věhlasný komentátor rabi Bachja ben Ašer Chaleva. Rabi Jehuda Chaleva putoval ze Španělska do Safedu přes Marocký Fes, kde se s největší pravděpodobností na nějaký čas usadil. Před rokem 1545 ho už nalézáme v Safedu. Zde sepsal jednu z prvních eticko-kabalistických knih *Cafnat Paneach*, která mimo jiné přináší i svědectví o převtělení rabiho Josefa de la Reiny tak, jak ji rabi Chaleva zaznamenal ve Fesu. Duše Josefa de la Reiny měla posednout jakousi pohanku. Na pomoc musel být přivolán židovský kabalista, který při vymítání odhalil identitu duše rabiho Josefa de la Reiny. Moshe Idel v této souvislosti poznamenává, že se jedná o první případ obsednutí (později známý jako dibuk) zaznamenaný v kabalistické knize – „o celou generaci dříve, než začal rozkvět literatury na toto téma.“²

Přibližně ve stejnou dobu, co rabi Chaleva v Safedu sepisuje svou knihu *Cafnat Paneach*, píše tamtéž rabi Moše Kordovero (1522–1570) zvaný Ramak své slavné dílo *Pardes Rimmonim*, které dokončil roku 1548. Jistě není náhodou, že tato „encyklopedie kabaly“ je dalším literárním svědectvím o působení

¹ Podrobněji viz Scholem, *Le-maase rabi Josef de la Reina*, s. 104 nebo *Jehudej ha-mizrach be-erec Jisrael*, díl 2., s. 650.

² Idel, *Jewish Mysticism Among the Jews of Arab/Moslem Lands*, s. 25–26.

ní rabiho Josefa de la Reiny. Ramak na jednom místě své knihy zmiňuje Josefa de la Reinu jako odstrašující příklad a varování před zneužíváním Božích jmen. Zde je překlad této pasáže:

[Dříve] existoval důvod pro praktickou kabalou (*kabala maasit*), který byl zjevný za dnů Rambana, rabiho Elazara z Garmizi, rabiho Josefa Gikati-li a podobných sloupů světa. Podobně i za dnů gaonů, kteří se zabývali velkou a malou službou.¹ O toto vše jsme kvůli našim proviněním přišli. Oni sami to odhalit nechtěli, neboť viděli, že milosrdní lidé odcházejí [ze světa] a že lidí činu ubývá. Obávali se, aby se jí nezabýval nějaký nevhodný člověk, jak můžeme vidět u těch, kteří byli dávno po nich a jsou [tedy] blíže nám, jako například Josef de la Reina a jemu podobní, kteří pustoší dům našeho Boha a rozmnožují naše přestoupení. Z toho důvodu se nebudeme zabývat používáním [Božích] jmen tak, jak se nalézají v dávných knihách, nýbrž pouze jejich výkladem, který bude vyhovovat našemu záměru.²

Další zajímavou zmínku o Josefu de la Reinovi najdeme v knize *Sefer ha-gilgulim* (*Knihy o převtělování*), kterou sepsal také v Safedu rabi Chajim Vital (1543–1620), žák rabiho Jicchaka Lurii (1534–1572). Rabi Chajim Vital byl spolu s některými dalšími kabalisty původně Ramakovým žákem. Roku 1570 však do Safedu přišel rabi Jicchak Luria zvaný Ari. Nedlouho po Ramakově smrti se Ari stal vůdčí osobností safedských kabalistů a rabi Chajim Vital jeho nejvýznačnějším žákem, který věrně zachytil Ariho učení. Úzkostlivě se snažil zachovat každý detail, který od svého učitele slyšel. Po Ariho smrti se pak zabýval tříděním a systematickým zpracováním těchto textů. Některé knihy zachycující Ariho učení redigoval sám rabi Chajim Vital, jiné až jeho syn rabi Šmuel Vital. Redakce některých se ale ujali i jiní kabalisté. To je i případ *Sefer ha-gilgulim*. Rabi Chajim Vital popsal nauku o převtělování v knize *Šaar ha-gilgulim*, která představuje osmý díl *Šmone searim* (*Osm bran*),

¹ „Velká služba“ (*šimuša raba*) – označení pro kabalou. „Malá služba“ (*šimuša zuta*) – nauka o používání Božích jmen.

² *Pardes Rimonim*, brána 21, kap. 1.

což je jakýsi souhrn Ariho učen. Nicméně některé jeho texty o převtělování zůstaly nepublikovány. Rabi Chajim Vital je začal třídit a sestavil z nich 35 kapitol. Zbytek bohužel nestihnul setřídít. Úkolu se ujal až rabi Meir Paproš (1624–1662), který setřídil zbylý text do dalších 38 kapitol. Většinou se však tiskla pouze první část s 35 kapitolami. Ovšem zmínka o Josefu de la Reinovi je až v druhé části. Nalezneme ji mezi poznámkami (*hagabot*) k 66. kapitole. Na tuto zmínku upozorňuje už rabi Ajlon ve své verzi legendy. Jelikož se citace rabiho Ajlona od textu v knize *Sefer ha-gilgulim* mírně odchyluje, pro srovnání zde tento krátký text překládám:

Rovněž rabi Josef de la Reina byl spatřen v převtělení do černého psa. Zabýval se totiž praktickou kabalou a vykuřoval při modloslužbě, jak je známo z onoho příběhu, kdy přivolal Amona z No.¹

Úplně zde chybí zmínka o Arim a o tikunu, kterým měl Ari duši Josefa de la Reiny napravit. Zdá se tedy, že rabi Ajlon přesnou citaci z knihy neznal a převzal ji z jiného zdroje, nebo ji literárně upravil.

Rabi Chajim Vital se však o rabim Josefovi de la Reinovi zmiňuje i na jiném místě. Podobně jako Ramak v *Pardes Rimonim* i rabi Chajim Vital uvádí rabiho Josefa de la Reinu jako varovný příklad před praktikováním *kabala maasit*. Zde je překlad tohoto úryvku:

Jako důkaz si vezmi rabiho Josefa de la Reinu a rabiho Šloma Molcha, kteří byli kvůli praktikování *kabala maasit* sprovozeni ze světa.²

Zbývá zde shrnout akademický pohled na historického rabiho Josefa de la Reinu. Nejdůležitější historické prameny o Josefu de la Reinovi shromáždil profesor Gershom Scholem ve svém článku *O příběhu rabiho Josefa de la Reiny*.³ Scholem na základě analýzy nejranějšího příběhu o rabim Josefovi de la Reinovi od rabiho Avrahama ha-Leviho došel ke třem zjištěním:

¹ *Sefer ha-gilgulim ha-šalem*, kap. 66 (s. 89a).

² *Šaarej kedušá*, 3. díl, brána 6.

³ *Le-maase rabi Josef de la Reina*.

1) Tento příběh vznikl koncem 15. století, nejpozději začátkem 16. století.
2) V příběhu není ani jednou zmíněn Safed a dokonce ani země Izrael.
3) Příběh nezmiňuje žádné propadnutí špatným mravům rabiho Josefa de la Reiny. Kromě tohoto a výše uvedených svědectví Scholem zmiňuje ještě knihu *Mešiv* (knihy odpovídajícího [anděla]),¹ kde se o rabim Josefovi de la Reinovi také nacházejí zmínky. Toto význačné dílo praktické kabaly bylo sepsáno ve Španělsku v 15. století (snad kolem roku 1470). Navzdory jeho vlivu mezi kabalisty se dochovala pouze jeho část. Kniha je místy silně protikřesťansky laděná, což je zřejmě následek stupňujícího se útlaku španělských Židů ze strany katolické církve, který nakonec vyústil ve vyhánění Židů ze Španělska roku 1492. Pro kabalisty okruhu knihy *Mešiv*² představoval tento útlak manifestací *sitra achra*, proti níž chtěli bojovat na duchovní rovině. *Kabalu maasit* chápali jako zjevení skrytého smyslu Tóry, jejímž prostřednictvím mělo dojít k porážce *sitra achra* a k následnému příchodu Mesiáše.

Moshe Idel na základě analýzy textů z okruhu knihy *Mešiv* a textů z období těsně po vyhánění Židů ze Španělska, které jsou jimi ovlivněny, a několika fragmentů, které jsou připisovány rabimu Josefu de la Reinovi, dospěl k základním charakteristikám této skupiny:³

- a) Věřili, že žijí v předvečer příchodu Mesiáše a že jejich úkolem je sehrát v jeho příchodu určitou roli.
- b) Hlavním zaměřením této skupiny byla praktická kabala nebo kabalistická magie. V jejich textech se objevuje velké množství magických technik (od snových přání po alchymistické předpisy). Tato kabalistická magie hraje roli i v neúspěšném pokusu podrobit si démonické síly, který měl být součástí eschatologického zápasu a jehož údajným protagonistou byl rabi Josef de la Reina.

¹ Část této knihy je součástí sbírky *Collectanea of kabbalistic and magical texts*, tj. manuskript *Sassoon 290* (nazývaný také *Comites Latentes 145* nebo *Sion Segre Amar 145*), s. 558–564.

² Scholem s touto skupinou spojuje slavného kabalistu rabiho Josefa Taitacaka (1465–1546), který koncem 15. století rovněž přebýval ve Španělsku. Rabi Taitacak si mimo jiné dopisoval s Šelomem Molchem (1500–1532), kterého rabi Chajim Vital uvádí spolu s Josefem de la Reinou jako varovné příklady, na nichž demonstruje, proč se nemá zabývat praktickou kabalou.

³ Idel, *Jewish Mysticism in Spain. Some Cultural Observations*, s. 313

- c) Texty této skupiny se vyznačují silným protikřesťanským nábojem, který je kombinován fascinací démonologií a anti-filosofickým a vědě nepřátelským postojem.
- d) Tyto texty a texty, které vznikly krátce po vyhnání Židů ze Španělska, jsou skupinou považovány za zjevené či inspirované.

Za zmínku jistě stojí i doklad přítomnosti jména Josef de la Reina v Safedu v letech 1630–1640. Slavný židovský kronikář David Konforte ve své knize *Kore ha-dorot* zaznamenal, že v letech 1630–1640 přebývali v Safedu dva bratři jménem rabi Josef de la Reina a rabi Zerachja de la Reina.¹

Z výše uvedeného je patrné, že rabi Josef de la Reina i jeho syn rabi Jicchak de la Reina byli skutečnými historickými postavami. Rabi Josef de la Reina zřejmě žil ve Španělsku a proslul jako znalec praktické kabaly. S největší pravděpodobností za svého života neodpadl od víry, ani nepropadl špatným mravům, jak je mu později přisuzováno. Naopak, na základě několika výše uvedených dokladů můžeme tvrdit, že do konce života zůstal váženou nábožensky činnou osobou, rabínem a učitelem.

S vyhnáním Židů ze Španělska roku 1492 se zvěsti o jeho činech začínají šířit do světa, a zejména v Safedu dochází k formování a ustálení obrazu učence a kabalisty, který se pomocí Božích jmen a zařikávání neúspěšně pokusil uspišit příchod Mesiáše a následně propadl *sitra achra*. Takto zformovaná legenda o zneužívání Božích jmen rabim Josefem de la Reinou byla mezi kabalisty hojně rozšířená a často na ní ilustrovali nebezpečí *kabala maasit*. Její literární zpracování, kterého se ujal rabi Šelomo Navaro, pak zajistilo rabimu Josefu de la Reinovi pevné místo v židovském folklóru.

Paralely vybraných témat příběhu v kabalistické a rabínské literatuře

V kabalistické literatuře, v midraších, ale i v Talmudu nalezneme mnoho materiálu, který čistě teoreticky mohl přispět k formování Navarovy verze

¹ Konforte, *Kore ha-dorot*, 1746, s. 49b. Viz také Scholem, *Le-maase rabi Josef de la Reina*, s. 105, pozn. 22.

legedy. Aby si čtenář mohl udělat lepší představu o tematické blízkosti některých textů, rozhodl jsem se je pro ukázkou přeložit. Vybral jsem několik témat z Navarovy legendy, a k nim jsem dohledal texty, které se svou povahou k daným tématům blíží.

Hory temnoty

Zohar I (Chajej Sara), 133b:

„[A synům konkubín, které Abraham měl, rozdal Abraham dary a poslal je ještě za svého života od Izáka, svého syna,] na východ do země východní.“ (Gn 25,6) Neboť tam se nachází všechny druhy nečistého čarodějnictví.

Pojď a viz. Je psáno (IK 5,10): „Šalomounova moudrost převýšila moudrost všech synů východu“ – tito synové představují syny Abrahamových konkubín. Už jsme řekli, že ve východních horách sídlí ti, kteří učí lidské syny čarodějnictví.¹ Z této východní země vyšli: Lában, Beór, Bileám, jeho synové a všichni čarodějové, jak bylo řečeno.

Zohar III (Balak), 212a–b:

Taková je cesta toho, kdo se vydává [za padlými anděly]: Když člověk vstoupí mezi vrcholky těchto hor, spatří ho Azael, který se nazývá „odkryté oči“ (Nu 24,4 a 24,16), a ihned to sdělí [andělu] Uza. Mocně zvolají a shromáždí k sobě velké jedovaté hady, obklopí se jimi a vyšlou naproti tomu člověku malé zvíře zvané *onimta*. O něm jsme se učili, že se podobá kocourovi, hlavu má však jako had, má dva ocasy a malé přední i zadní tlapy. Když ho člověk spatří, zakryje si tvář. Musí s sebou nést jisté kadidlo z pryskyřice bílého kohouta (*okidu de-tarnegola chivara*) a hodit ho před [ono zvíře]. Půjde potom s ním.

Dorazí pak k počátku železných řetězů, které jsou vsazeny do země a napínají se až k hlubině (*tehom*). V této hlubině se nachází sloup, který je vsazen do spodní hlubiny. K tomuto sloupu je připevněn spodní konec řetězů.

¹ Jedná se o padlé anděly Uza a Azael, kteří jsou ve východních horách spoutáni železnými řetězy – viz dále.

Když tedy člověk dorazí k počátku řetězů, třikrát do nich zabuší a [padlí andělé] k němu zvolají. V tu chvíli se musí poklonit, pokleknout na kolena a vyrazit. Ať má zavřené oči, dokud nedorazí k [padlým andělům]. Jakmile stane před nimi, bude obklopen jedovatými hady ze všech stran. Tehdy má otevřít oči. Když je spatří, roztrčese se, padne na tvář a pokloní se jim.

Potom ho začnou vyučovat kouzlům a čárům. Zůstane s nimi padesát dnů. Když nastane čas odejít, pak *onimta* a všichni jedovatí hadi půjdou před ním, dokud nevyjde z hluboké temnoty oněch hor.

Amalek vs. pes

Zohar II (Mišpatim), 121b vykládá verš *Ex 22,30*: „Buďte mým svatým lidem, zvěř zadávenou na poli nejezte a hodte ji psu.“ Izrael se tedy má držet svaté strany a příkázání, a to, co je nečisté (v tomto případě *trefa* – roztrhaná/zadávená zvěř), se má nechat nečisté straně, kterou zde zastupuje pes:

„Hodte ji psu.“¹ Ano, psu, jenž představuje nejprudší a nejmocnější soud ze všech, neboť na této zadávené zvěři (*trefa*) spočívá mocný soud a infikuje ho nečistotou (*zohama*). Proto je zapovězena pro ty, kteří se zvou „svatost“ (*kodes*). Spíše „ji hodte psu“, který je nejprudším a nejmocnějším soudem ze všech, jak je psáno (*Iz 56,11*): „Psi jsou nestoudní.“

Podobně v *Zoharu I (Va-jechi)*, 242b:

Pojď a viz, v hodině, kdy vstoupí noc, se uzavřou [nebeské] otvory. Psi a osli převezmou vládu, potulují se světem a mají dovoleno škodit. Všichni obyvatelé světa spí ve svých postelích a duše spravedlivých vystupují k nebeskému potěšení.

Tato představa odpovídá Talmudu, *Brachot 3a*:

¹ Komentář *Matok mi-dvaš* k tomu dodává: „Pes představuje [*parcuš*] *Nukva Samaela*, což je nejtvrdší a nejprudší slupka (*klipa*) ze všech. Nazývá se ‚pes‘ (*kelev* – כּלֵב). To je obráceně ‚ve všem‘ (*ba-kol* – כּלֵב), což je [*parcuš*] *Nukva* strany svatosti.“

Při první hlídce hýká osel, při druhé hlídce štěkají psi, při třetí hlídce dítě saje z prsů své matky a žena mluví se svým mužem.

Když *Zohar II (Teruma)*, 163b vykládá souboj Jákoba s Ezauovým andělem, dává psy do souvislosti se Samaelovými legiemi:

To proto je řečeno (*Gn 32,26*): „Pust' mě, už vystupují červánky!“ Proč [je psáno] „vystupují červánky“? Protože když přichází ráno a pomine vláda temnoty noci, pak [Samael] a jeho legie vstupují do otvoru velké hlubiny (*tehom*) na severní straně. Pak [zase] přijde noc, psi jsou odvázáni, potulují se a vládnu nocí, dokud nepřijde ráno. Proto [Ezauův anděl] naléhavě zvolal: „Pust' mě, už vystupují červánky!“, neboť za dne nevládne.

Na straně 23 našeho příběhu rabi Josef ztotožňuje knížete Amaleka s démonickými silami Samaela. Zajímavou paralelu k Amalekovi ve vztahu k psovi najdeme v *Zoharu II (Be-šalach)* 65a, kde se vykládá verš (*Iz 32,20*): „Blaze vám, kteří sejete nad všemi vodami, kteří jste propustili nohy vola a osla.“ Vůl a osel jsou zde chápáni jako démonické síly. Z jejich sjednocení pak vychází třetí démonická síla, prudší nežli obě předchozí – Amalek:

Mezi těmito dvěma stranami vychází z jejich moci další, která se nazývá „pes“ – nejprudší ze všech. Proto je psáno (*Ex 11,7*): „Ale na žádného ze synů Izraele pes nevyplázne jazyk.“ Svatý, budiž požehnán, řekl: „Řekl jsi (*Ex 17,7*): ‚Je Hospodin v našem nitru, nebo není?‘ Hle, přenechal jsem tě tedy psu.“ Ihned na to přišel Amalek [a bojoval s Izraelem].

Amalek je zde popsán jako síla, která trestá pochybování Izraele. Téměř stejný motiv se nachází v midraši *Tanchuma, Jitro 3*, dále v *Pesikta Rabati 12* a *Pesikta de-Rav Kahana 3,9*.¹

¹ Další zajímavé paralely (např. Amalek ve vztahu k hoře Seir) je možné najít česky in Sláma, *Tanu Rabanan*, s. 270–276.

Řetěz ke spoutání démonů

Všechny zde uvedené verze příběhu popisují spoutání démonů řetězem s vyrytým Božím jménem. Popis podobné praktiky nalezneme v Talmudu (*Gitin* 68a–68b), který popisuje, jak byl řetězem s vyrytým Božím jménem spoután král duchů Ašmedaj:

Mistr řekl: překládají „démoni“ a „démonky“. Proč je [Šalomoun] potřeboval? Je psáno (*IK* 6,7): „Když byl dům budován, budovali jej z kamene opracovaného již v lomu. [V domě nebylo při budování slyšet kladivo ani dláto, vůbec žádné železné nástroje.]“ Řekl rabínům: Jak bych mohl pracovat [bez železných nástrojů]? Odpověděli mu: Existuje *šamir*, kterého Mojžíš použil na kameny náprsníku. Zeptal se jich: Kde se dá najít? Odpověděli: Přiveď démona a démonku a spoutej je dohromady. Je možné, že to budou vědět a odhalí ti to. Přiveď tedy démona a démonku a spoutal je dohromady. Řekli mu: Nevíme to, možná to ví Ašmedaj, kníže démonů. Zeptal se jich, kde se nachází. Odpověděli mu: Nachází se v jistých horách. [Ašmedaj] tam vykopal jámu, naplnil ji vodou a přikryl ji kamenem, který zapečetil pečeti. Každý den vystupuje na nebesa a studuje v nebeské akademii. Pak sestupuje na zem a studuje v pozemské akademii. Potom jde, prohlédne pečeť, otevře [jámu], napije se a opět ji uzavře, zapečetí a jde pryč. [Šalomoun] tam poslal Benajáše, syna Jójady, kterému předal řetěz, na němž bylo vyryto [Boží] jméno, prsten s vyrytým [Božím] jménem, ovčí vlnu a měchy s vínem. [Benajáš] vykopal jámu níže a nechal do ní odtéct vodu [z jámy plné vody]. Otvor pak ucpal ovčí vlnou. Pak vykopal jámu výše a nalil do ní víno. Vylezl na strom a počkal. Když [Ašmedaj] přišel, prohlédl pečeť, odkryl [jámu] a našel v ní víno. Řekl si: Je psáno (*Př* 20,1): „Vino je posměvač, opojný nápoj je křikloun; kdo se v něm kochá, ten moudrý není.“ Dále je psáno (*Oz* 4,11): „Smilstvo, víno a mošt odníma rozum.“ Nebudu to pít. Začal být ale žíznivý, neodolal, napil se, opil se a usnul. [Benajáš] šel a vhodil na [démona] řetěz a připevnil ho. Jakmile se probudil, začal vzdorovat. [Benajáš] mu řekl: Jméno tvého Pána je na tobě. Jméno tvého pána je na tobě.

Bat kol

Po osudném selhání rabiho Josefa de la Reiny se ozve *Bat kol* a řekne mu: „Běda ti, Josefe! Běda tvé duši, která nestřežila to, co jí bylo nařízeno. Dopustil ses modloslužebnictví a podkuřoval jsi kadidlem Samaelovi. Bude tě pronásledovat, aby tě vypudil z tohoto světa i ze světa, který přijde.“ Zbaven podílů na budoucím světě se Josef de la Reina rozhodne užívat slasti zdejšího světa. Obdobný příběh můžeme nalézt v Talmudu (*Chagiga* 15a), kde se rozvádí slavný příběh o čtyřech rabínech, kteří vstoupili do ráje, přičemž zpět se vrátil bez úhony pouze jeden, rabi Akiva. Jedním z těchto rabínů byl Eliša ben Abuja později zvaný Acher, který „podtál výhonky“, jinými slovy odpadl od víry, protože připustil existenci dvou božských osob. Poté, co mu *Bat kol* zapověděla „budoucí svět“, rozhodl se Acher, že si užije alespoň tohoto světa:

„Acher podtál výhonky.“ O něm Písmo říká (*Kaz* 5,5): „Nedovol svým ústům, aby přivedla tvé tělo k hříchu.“ Co to znamená? [Acher] spatřil, že [anděli] Metatronovi bylo dáno svolení usednout a sepsat zásluhy Izraele. Řekl: Traduje se, že na výsostech není žádné sezení, žádný svár, žádné dělení a žádné spojování. [Acher si pomyslel:] Třeba, chraň Bože, jsou tam dva vládcové. Načež vyvedli Metatrona a ztrestali ho šedesáti ohnivými ranami [bičem].¹ Řekli mu: Proč jsi před ním nepovstal, když jsi ho spatřil? I bylo mu² dáno svolení, aby smazal Acherovy zásluhy. Vyšla *Bat kol* a řekla: Vraťte se děti vzpurné kromě Achera. [Acher] řekl: Protože jsem byl vykázan ze světa, který přijde, půjdu a budu si užívat tohoto světa. Tak se Acher stal zvrhlíkem.³ Šel, vyhledal nevěstku a požádal ji. Řekla mu: Nejsi ty Eliša ben Abuja?⁴ Když ale o šabatou vytrhl ze záhonku ředkev a dal ji [nevěstce], řekla: To je [někdo] jiný (*acher*).⁵

¹ Důvodem jeho zbičování mělo být prokázání, že není žádným božstvím.

² Tj. Metatronovi.

³ תרבות רעה – *tarbut raa*, doslova „zlé, špatné mravy (chování)“.

⁴ Tj. ten učenec?

⁵ Proto je po svém odpadlictví nazýván Acher – jiný.

- 1572 zemřel r. Jicchak Luria
 1606 narozen r. Šelomo Navaro (שלמה נאווארו)
 1620 zemřel r. Chajim Vital
 1624 narozen r. Meir Paproš (ר' מאיר פאפיראש/פופרש/פאפרוש)
 1626 narozen Šabataj Cevi (שבתי צבי)
 1640 narozen Josef Sambari (ר' יוסף סמברי)
 1655 narozen r. Šelomo Ajlon (שלמה אאיליון)
 1660 pravděpodobné sepsání příběhu r. Šelomo Navarem
 1662 zemřel r. Meir Paproš
 1665 Šabataj Cevi prohlášen za Mesiáše
 1666 Šabataj Cevi konvertuje k islámu
 1676 zemřel Šabataj Cevi
 1703 zemřel Josef Sambari
 1728 zemřel r. Šelomo Ajlon

STRAŠLIVÝ PŘÍBĚH
RABIHO
JOSEFA DE LA REINY

מעשה נורא

מר' יוסף דילה ריינה

ראיתי בקונטרסים כתיבת יד נושן שהעתיקו אותו ג"כ מקונטרסים ישן נושן ומעושן אשר מצאו אותו בגנוי הספרים אשר בצפ"ת תוב"ב מכתיבת יד הר' יהודה מאיר ז"ל תלמידו של ר' יוסף דילה ריינה כי שם היה עמו בשעת מעשה הגדול אשר עשה כשהיה בארץ הגליל היא צפת תוב"ב שנתן אל לבו לפצור ולהביא הגאולה וכמדומה לי שהיה מזמן קדמון מאד לפי שלא נודע מאיזה זמן היה זאת המעשה והרמ"ק ז"ל הביאו בספר הפרדס וגם מצאתי כתוב בין כתבי שבת ויקר גדולת האר"י ז"ל כי פעם אחד נתגלגל בכלב שחור ובא לפני האר"י ז"ל ויבך ויתחנן לו להשיב לו מרעתו ולתקנו לפי שהיה משתמש בשמות הקדש וראיתי להעתיקה פה וז"ל (וכן מביאו המהרח"ו).

Strašlivý příběh

rabiho Josefa de la Reiny

Tento příběh jsem viděl v jednom velmi starém rukopisu, který sám pocházel z rukopisu ještě staršího. Nalezl jsem ho v genize města Safedu, necht je rychle postaveno a zbudováno za našich dnů, mezi rukopisy rabiho Jehudy Meira, blahé paměti, žáka rabiho Josefa de la Reiny. Byl s ním během onoho velikého díla, které vykonal, když byl v Galileji, což je oblast kolem města Safedu, necht je rychle postaveno a zbudováno za našich dnů, a když si předsevzal, že vyprosí a přivede světu spásu. Myslím, že se to muselo přihodit velmi dávno, neboť vůbec neznáme období, kdy se tato událost přihodila. Ramak, blahé paměti, ji zmiňuje v knize Pardes Rimonim a našel jsem ji zaznamenanou i mezi spisy drahého a velectěného Ariho, blahé paměti, kdy se rabi Josef de la Reina vtělil do černého psa a přišel k Arimu, blahé paměti, a prosil a naléhal, aby ho přivedl zpět ze špatných cest a napravil ho, neboť zneužíval svatá jména. Přišlo mi užitečné tento příběh opsat. Zde tedy je.

מעשה גדול ונורא מן יוסף דילה ריינה שהיה אדם גדול וחכם ובקי בחכמת הקבלה מעשית והיה יושב בארץ הגליל היא צפת תוב"ב, ויהי היום ויתן אל לבו לפצור ולהביא הגאולה ולהעביר ממשלת זרון מן הארץ והנה היו לו חמשה תלמידים אשר היו עמו יום ולילה לכל בקשתו וגם היו בקיאים בחכמה ההיא כמו שלמדו ממנו ויאמר אליהם בניי הנה נתתי אל לבי לדרוש ולתור בחכמה אשר נתן לי האלקים כי אין טוב לבלות ימינו בלי תועלת ולא לחינם חנני אלקים מזאת החכמה רק לעשות נחת רוח ליוצרינו להעביר רוח טומאה והגלולים מן הארץ ולהביא משיחנו ויפרקנו מצרינו. ויענו חמשת תלמידיו כלם פה אחד ויאמרו אדונינו מורינו ורבינו הננו מוכנים לכל אשר תצוינו וכל אשר תחפוץ נעשה כי ה' אלקיך עמך ואנחנו עבדיך ותלמידיך ועשה ככל אות נפשך.

ויאמר אליהם אם כן זאת עשו הסתרו והחליפו שמלותיכם והיו נכונים לשלשת ימים אל תגשו אל אשה והכינו לכם צדה כי ביום ה' נצא השדה ולא נשוב אל בתינו עד התנחל בני ישראל איש נחלתו בארץ הקדושה בעזרת נורא עלילה ואשר לו הכח והנותן ליעף כח בימינו ה' נאדרי בכח. **ויהי** כשמוע התלמידים את דברי רבם קמו בזרזות ובחזוק גדול ללבוש בגדים נקיים ויטהרו ויחליפו שמלותם ויקחו בידם צדה ומזון פת נקיה אשר עשו אותו במהרה ולא נגע בהם אשה.

ויבואו אליו ביום השלישי והנה גם הוא נצב לבדו בבית מדרשו בקדושה ובמהרה גדולה ובפרישות גדולה, מתבודד וראשו בין ברכיו. ויהי בבואם הרים ראשו ויאמר אליהם בואו בניי ברוכי ה' ויהי נועם ה' אלקינו עלינו יהי

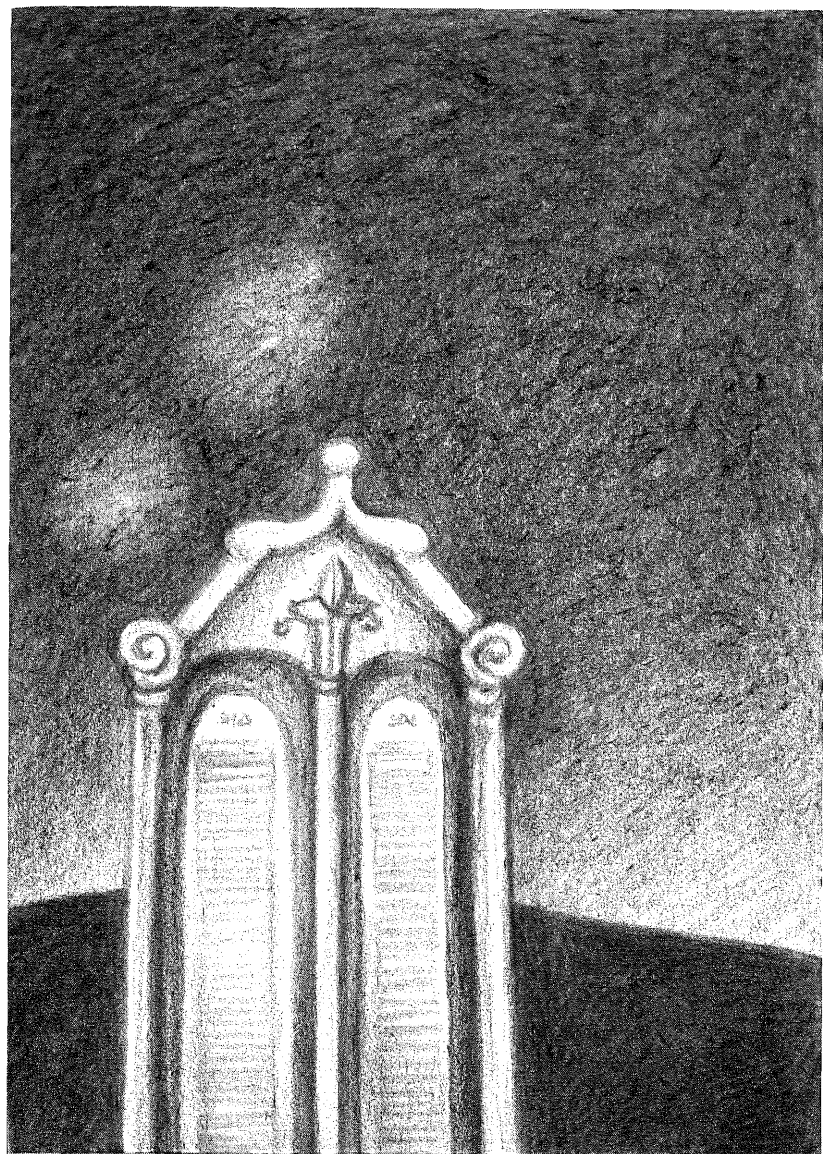
VELKÝ A STRAŠLIVÝ PŘÍBĚH JOSEFA DE LA REINY, významného a moudrého muže zběhlého v tajemstvích praktické kabaly, jenž žil na území Galileje ve městě Safedu, necht' je rychle postaveno a zbudováno za našich dnů. Jednoho dne si předsevzal, že uspíší příchod spásy a vyhladí ze země vládu svévole. Měl pět žáků, kteří u něj byli dnem i nocí, aby mu byli po ruce. I oni byli zběhlí v tajemstvích praktické kabaly, která se od něj naučili. Jednou jim řekl: „Synové moji, své srdce jsem zasvětil zkoumání a bádání v moudrosti, kterou mi dopřál Bůh. Není totiž dobré promarnit své dny bez užitku. Ne nadarmo mně Bůh poskytl tuto moudrost. Jistě se tak stalo proto, abych uspokojil našeho Stvořitele a vymýtil ze země ducha nečistoty a modly a přivedl Mesiáše, který by nás vysvobodil z našich útrap.“ Všech pět jeho žáků společně odpovědělo: „Náš pane, učiteli a rabi. Jsme připraveni na vše, co nám přikážeš, a vše, co si budeš přát, učiníme. Vždyť Hospodin, tvůj Bůh, je s tebou a my jsme tvými služebníky a žáky. Čiň tedy vše, čeho se tvé duši zlíbí.“

Řekl jim: „Je-li tomu tak, učíte následující. Očistěte se, *převlečte si šaty* (Gn 35,2), *tři následující dny nepřistupujte k ženě* (Ex 19,15) a připravte si zásoby. Třetího dne vyjdeme do polí. *Do svých domovů se nevrátíme, dokud každý ze synů Izraele neobdrží svůj dědičný podíl* (Nu 32,18) ve Svaté zemi s pomocí Bázeňbudícího, jenž je silný a posiluje znaveného pravící *Hospodina skvíci se silou* (Ex 15,6).“

Jakmile žáci uslyšeli rabiho slova, rychle a horlivě vstali, aby si oblékli čisté šaty. Oděvy vyprali, převlékli se a vzali si zásoby a potravu – neposkvrněný chléb připravený v čistotě. Žádná žena se jich nedotkla.

Třetího dne přišli k rabimu. Našli ho samotného v učeňbě ve svatosti a veliké čistotě a odloučení, jak s hlavou mezi kolena rozjímá. Jakmile vešli, pozdvihнул hlavu a řekl jim: „Pojďte synové moji požehnaní Hospodinem.

Vyšli tedy a přišli do Meronu
k hrobu rabiho Šimeona bar Jochaje,
rozprostřeli se na jeho hrobě
a zůstali tam přes noc.

רצון שתשרה שכניה במעשה ידינו ויסכים עמנו הקב"ה ויעזרנו על דבר כבוד שמו ויענו ויאמרו אמן כן יאמר ה' וחפץ השם בידך יצלח.

אחר הדברים האלה לקח ר' יוסף הנז' כל מיני מרקחות וקסת הסופר במתניו ויאמר אליהם קומו נצא ויצאו ויבואו אל מירון ויבואו על קבר הרשב"י וישתטחו על קברו וילינו שם בלילה ההוא וכל הלילה לא ישנו רק שינת עראי ויהי לעת הבקר מעט קודם עלות השחר נתנמנם הר' יוסף ויבא אליו בחלום הרשב"י ובנו ר' אלעזר ויאמרו לו למה תכניס ראשך במשא כבוד אשר לא יעלה בידך וכוונתך רצויה אם יעלה בידך ולכן הזהר והישמר מאד על נפשך. ויאמר אליהם אל אלקים הוא יודע כוונתי ורחמנא לבא בעי ויעזרנו על דבר כבוד שמו המחולל ויאמרו לו ה' אלקיך ירצך.

ויהי בבוקר הלכו לעיר טבריה וילכו בשדה ויבואו אל היער אשר אילנות הרבה וישבו שם כל היום ההוא ולא פסקו מנירסא ובתענית ולא היו מסתכלים ולא רואים שם שום אדם ולא בהמה רק עופות השמים.

והיו עוסקים בצירוף שמות הקודש ובייחודים הנודעים להם בקדושה ומורא גדול והיו הולכים בכל בקר למבול בים טבריה כ"ז טבילות רצופות כנגד שם ההוי"ה והיו מכוונים על כל טבילה וטבילה לצרוף וייחוד הנודע להם. כמשפט הזה עשו שלשה ימים רצופים ושלשה לילות בתענית לילה ויום, ובלילה לא היו אוכלים שום בעל חי לא בשר ולא דגים לא יין ולא שכר.

ויהי לעת ערב בעלות המנחה ויקם ר' יוסף עם תלמידיו ויתפללו מנחה בקול ערב בכוונה גדולה ועיניהם סגורות וכשהגיעו לשמע קולנו אמרו ענינו ובמקום שהיו מזכירין

Nechť je k nám Hospodin, náš Bůh, milostiv. Kéž spočine Šechina na díle našich rukou a nechť je Svátý, budiž požehnán, s námi v souladu a je nám nápomocen pro slávu svého Jména.“ Odpověděli: „Amen, tak praví Hospodin, nechť nás Boží záměr vložený do tvých rukou spasí.“

Po těchto slovech si rabi Josef dal za pás různé druhy vonných látek a písarské náčiní, a řekl jim: „Vstaňte, vyrazíme.“ Vyšli tedy a přišli do Meronu k hrobu rabiho Šimeona bar Jochaje, rozprostřeli se na jeho hrobě a zůstali tam přes noc. Celou noc spali pouze přerušovaně. K ránu, těsně před východem červánků, rabi Josef usnul. Ve snu k němu přišel rabi Šimeon bar Jochaj se svým synem rabim Eleazarem a řekli mu: „Proč vkládáš hlavu pod tak těžké břímě, které neuneses? Tvůj záměr by byl bohulibý, pokud bys ho dokázal uskutečnit. Buď proto opatrný a svou duši dobře stráž.“ Odpověděl jim: „Mocný Bůh zná můj úmysl, Milosrdný zkoumá mé srdce. Pomůže nám pro slávu svého chvályhodného Jména.“ Načež mu řekli: „Kéž je ti Hospodin, tvůj Bůh, nakloněn.“

Ráno vyšli do města Tiberiady. Kráčeli po poli, až přišli k hustému lesu. Tam strávili celý den a bez přestání studovali a postili se. Neohlíželi se. Ne spatřili žádného člověka ani zvíře, pouze ptáky na nebi.

Ve svatosti a velké bázni prováděli permutace svatých jmen a jichudim, s nimiž byli obeznámeni. Každého rána se chodili ponořit do Tiberiadského moře. Vždy dvacet šest ponoření podle číselné hodnoty jména Božího. Při těchto ponořeních se soustředili na permutace a jichudim, se kterými byli seznámeni. Tímto způsobem se bez ustání postili po tři dny i noci. V noci nepožřeli nic živočišného, žádné maso, žádné ryby, žádné víno ani pálenku.

Když se schylovalo k odpolední modlitbě, rabi Josef se svými žáky povstal a začali se modlit odpolední modlitbu libým hlasem, s velkým soustředěním a se zavřenýma očima. Jakmile dospěli k pasáži modlitby *Slyš náš hlas*, řek-

שם ההוי"ה בכינוי אדנות הם היו מזכירים את השם הגדול ככתבו בנקודות הידועות ויהודין הצריכין. והרבה הפצירו בתפלה ארוכה ובהשבעות גדולות לכל מלאכי עליון הנודעים אצלו עד שבסוף אמר ההוי"ה בצירוף שם מ"ב ענינו בעת ובעונה הזאת ובכח השם הגדול הזה השביע לאלהיו הנביא שיבא מיד אליו בהקיץ וידבר עמו ויורה אותו את אשר יעשה כדי להביא מחשבתו לפועל.

וגמר תפלתו ונפלו על פניהם בנפילת אפים ומיד אחרי נפילת אפים והנה אליהו הנביא בא במרוצה ונפתע פתאום עליהם נגלה ויאמר אליהם הנה עתה באתי ומה אעשה לכם ומה בקשתכם אשר הפצרתם בתפלה.

ויקם ר' יוסף על רגליו הוא ותלמידיו וישתחו אפים ארצה ויאמרו שלום לאדונינו אבי אבי רכב ישראל ופרשיו נביא אמת קדוש ה' מבשר טוב משמיע ישועה אל נא ירע בעיני אדוני כי הפצרתי להביאך אלי כי גלוי וידוע לפני אלקינו כי לא לכבודי ולעצמי הטרחתי עליך רק קנא קנאתי לכבוד קב"ה ושכינתיה ואתה לך ראוי לקנא קנאת ה' צבאות כי כך אומנותך ולכן תיפול נא תחינתי לפניך והראנו הדרך אשר אוכל לכבוש בה סטרא אחרא ולהגביר ולחזק סטרא דקדושה.

ויען אליהו הנבי ויאמר לו, דע לך כי הדבר אשר אתה חושב לעשות כבוד ממך הדבר ולא יעלה בידך כי בעוונות הקליפות וסמא"ל וסיעתיה גברו מאד ולא תוכל להם כי צריך תוספת טהרה גדולה ופרישות גדול ולהבדל מענייני העולם הזה ולהוסיף סיגופים וטבילות כי לא תוכל להם בלא זה אולי יפגעו בך ויזיקך.

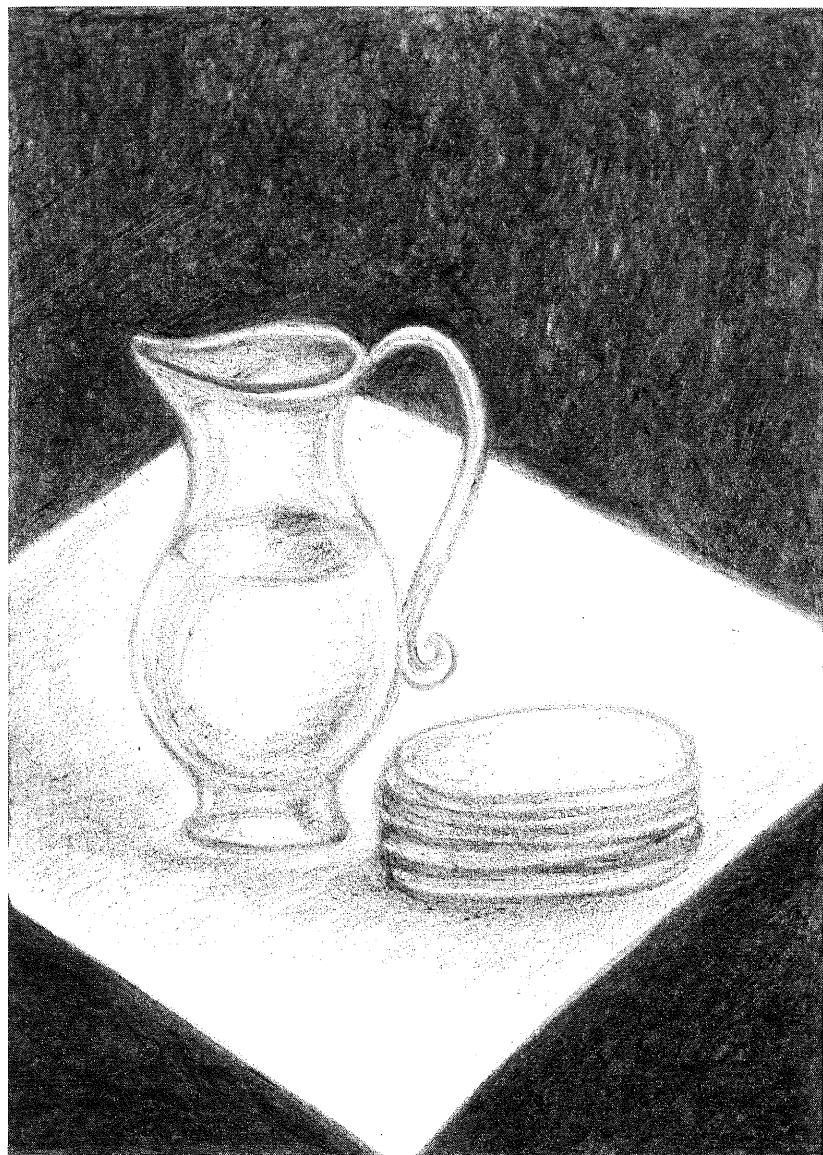
li: „Odpověz nám.“ Tam, kde měli vyslovit jméno Havaja pomocí jeho přídomku Adonaj, vyslovili veliké jméno tak, jak je zapsáno spolu se známými samohláskami a s nezbytnými jichudim. Své naléhání rabi Josef umocnil prodlouženou modlitbou a mocným zapřísaháním všech nebeských andělů, které znal. Nakonec vyslovil jméno Havaja s permutacemi jména o 42 písmenech a zvolal: „Odpověz nám teď a v tuto chvíli.“ Silou tohoto velikého jména zapřísahal proroka Elijáše, aby k němu ihned přispěchal a rozmlouval s ním a poučil ho o tom, co má udělat, aby uskutečnil svůj plán.

Jakmile dokončili modlitbu *amida*, padli všichni u modlitby *nefilat apaim* na své tváře. Ihned po *nefilat apaim* k nim náhle přišel prorok Eliáš a zjevil se jim. Řekl: „Jsem tu. Co pro vás mohu udělat a jaké je vaše přání, že jste tak naléhali svou modlitbou?“

Rabi Josef se spolu s žáky postavil. Poklonili se k zemi a řekli: „Mír našemu pánu, *otci, otci, vozu Izraele a jeho vozataji* (2Kr 2,12), věrnému proroku, Hospodinovu svatému, jenž zvěstuje dobro a ohlašuje vykoupení. Nechť na mě můj pán neshlíží zle, že jsem naléhal, abych tě k sobě přivedl, neboť našemu Bohu je zjevné a známé, že jsem se nenamáhal kvůli své slávě či kvůli sobě. Horlil jsem pro slávu Svatého, budiž požehnán, a jeho Šechiny. I ty bys měl horlit pro Hospodina zástupů. Vždyť je to tvým posláním. Vyslyš proto mou prosbu a ukaž nám způsob, jak mohu přemoci odvrácenou stranu a posílit a upevnit stranu svatosti.“

Prorok Eliáš mu na to odpověděl: „Věz, že věc, kterou zamýšlíš uskutečnit, je pro tebe příliš náročná (Ex 18,18) a neuspěješ v ní. Kvůli hříchům vzrostla moc kelipot, Samaela a jeho tlupy a na ně nestačíš. Je totiž zapotřebí mnohem větší čistoty, odloučení, izolace od všeho světského a více postů a rituálních ponoření. Bez toho na ně nestačíš, udeří na tebe a ublíží ti.“

Budete jíst jen chléb a vodu.
Nejezte dosyta, nýbrž pouze tolik,
kolik sami uznáte za nezbytné k přežití.

אבל דע כי כוונתך רצויה אם תוציא מחשבתך לפועל
אשריך וטוב חלקך אבל עצתי היא חדל לך פן יפגעו
בך ס"מ וסיעתיה כי לא תוכלו לו.

ויען ר' יוסי ויאמר אל נא אדוני אל תרפה את ידי וחזקני
ואמצני כי נשבעתי לא אשוב אל ביתי עד אוציא
ואקים שכינתא קדישא מגנו עפרא ואתה גם אתה ברוך ה' תן
ידך עמנו וחורני כדת מה לעשות ועלי המצוה לשמור את כל
אשר יצוה אדוני את עבדו ואני מוכן ומזומן למסור נפשי ורוחי
למות לכבוד קודשא בריך הוא ושכינתיה אך יבא נא דברך מה
נעשה כי עליך עינינו. ויהי כשמוע אליהו הנביא את דבריו כי
הוא חרף נפשו למות לכבוד קב"ה ושכינתיה אז אמר לו מה
אוסף לדבר אליך עוד ואם יעלה בידך ותוכל לעמוד נגד ס"מ
וסיעתו ותשמור את אשר אנכי מצוך היום אשריך וטוב חלקך
ונעים גורלך.

ועתה זה הדבר אשר אתה ותלמידך תעשו בשדה רחוק
מן הישוב כאשר ישבת עד עתה ולא יראה ולא
ימצא עמכם מאדם עד בהמה ותשבו שם כ"א יום ולא תאכלו
ולא תשתו רק מלילה ללילה ומאכל שלכם יהיה לחם ומים לבד
ולא תאכלו לשובעה רק כפי אשר תדעו בעצמכם שתוכלו
לחיות.

ובכל לילה תמעטו מעט באכילה עד שתרגילו עצמכם
באכילה מעט מזעיר ותרגילו להריח בשמים בעניין
שיהיה החומר שלכם זך ונקי ותוכלו לסבול מראות מלאכי
עליון אשר תוריד אותם לדבר עמך.

וכן בכל יום תעשו כ"א טבילות כמנין אהי"ה ובסוף כ"א
יום תעשו הפסקה ותקבלו תענית שלשה ימים רצופים
לילה ויום ובכל יום תעשו כ"א טבילות כנז"ל וביום הג' אחר

Nicméně věz, že tvůj záměr je žádoucí. Pokud svůj úmysl dokážeš uskutečnit, budeš požehnan a tvůj úděl bude šťastný. Přesto ti radím, abys přestal, jinak na tebe Samael se svou tlupou udeří. Nestačíš na ně.“

Rabi Josef odpověděl: „Prosím, můj pane, neoslabuj mé ruce. Podpoř mě a posilni mě, neboť jsem přísahal, že se nevrátím domů, dokud nevyvedu a neprobudím svatou Šechinu z prachu. Ty, jenž jsi Hospodinův požehnaný, drž nad námi ochranou ruku a pouč mě pravě, co mám udělat. Budu se držet všeho, co můj pán svému služebníkově přikáže. Jsem připraven a hotov odevzdat svou duši i ducha smrti pro slávu Svatého, budiž požehnan, a jeho Šechiny. Pověz nám však, prosím, co máme učinit, neboť k tobě se naše oči upírají.“ Když prorok Elijáš uslyšel jeho slova, totiž že je připraven zemřít pro slávu Svatého, budiž požehnan, a jeho Šechiny, řekl mu: „Co mohu více dodat? Pokud uspěješ a dokážeš stanout před Samaelem a jeho tlupou a dodržíš-li to, co ti dnes přikazují, budeš šťastný, tvůj úděl bude dobrý a osud milostivý.“

Nyní poslyš, co musíš se svými žáky učinit. Přebývejte na poli daleko od obydlené oblasti tak, jak jste přebývali doposud. Ať s vámi není spatřen či nalezen žádný člověk ani zvíře. Setrvejte tam dvacet jedna dní. Jezte a pijte pouze přes noc. Budete jíst jen chléb a vodu. Nejezte dosyta, nýbrž pouze tolik, kolik sami uznáte za nezbytné k přežití.

Každou noc jezte méně, až si navyknete jíst úplné minimum. Navyknete si také vonět k aromatickým látkám, aby se vaše tělesnost pročistila a projasnila. Tak budete moci vydržet pohled na nebeské anděly, které přivedeš dolů, aby s tebou mluvili.

Každý den provádějte dvacet jedna rituálních ponoření podle počtu jména *Ekje*. Na konci těchto jednadvaceti dnů si udělejte přestávku. Pak se ve dne v noci postěte další tři dny za sebou. V těchto dnech opět vykonávejte dvacet

תפילת המנחה תזכיר שם הגדול שם בן מ"ב שאתה יודע עם הצרופים והכוונות שלו ותזכיר השם הגדול היוצא מפסוק שרפים עומדים ממעל לו באשר אתה יודע בניקודו ומקורו. וכאשר תעשה תהיו מעוטפים בטלית ותפילין ותכסו את פניכם ותשביעו באלו השמות הקדושים את סנדלפון המלאך הוא עם מחנהו שיבואו לכם וכאשר יבואו התחזקו בריח הטוב להריח כי יהיה לכם פחד ורעדה וחולשה גדולה מקול הרעש והאש הגדולה ומיד תשליכו עצמכם לארץ ותאמרו בקול רם מאד בשכמל"ו. ומיד סנדלפון וסיעתו יאמרו אליכם למה עשיתם הדבר הזה ומיד בדברו אליכם מקול הרעש הגדול מכת דבורו תצא נשמתכם ותישארו בלא כח ויסתמו דבריכם ולא תוכלו להשיבו מרוב הפחד והחולשה ולכן באותו הפעם יהיה לכם לבונה זכה להריח בה ותבקשו מהמלאך הנז' בבקשה ובתחנונים שיחזק אתכם ויתן בכם כח שתוכלו לדבר והוא יאמר לכם את אשר תעשו יען כי הוא השומר הדרך והנתיב אשר לא יכנס ס"מ במקומות הקדושה ומכיר תחבולותיו ויודע מקומות אשר הוא בו מתחזק ובמה תלוי בהן כדי שתוכל להלחם עמו וה' אלקיך ירצך ושלום.

אז מיד שהלך אליהו הנביא לדרכו התאזרו והתחזקו ר' יוסף עם תלמידיו יחד בלב אחד והוסיפו קדושה יתירה על קדושתם ויעשו ככל אשר אמר להם אליהו ולא הפילו דבר מכל אשר צוה אותם ולא פסקו גירסא ביום ובלילה, ולא היו מהרהרין בדברי העולם רק במושכלות ובמעשה מרכבה עד שכמעט הופשט מהם החומר הטבעי.

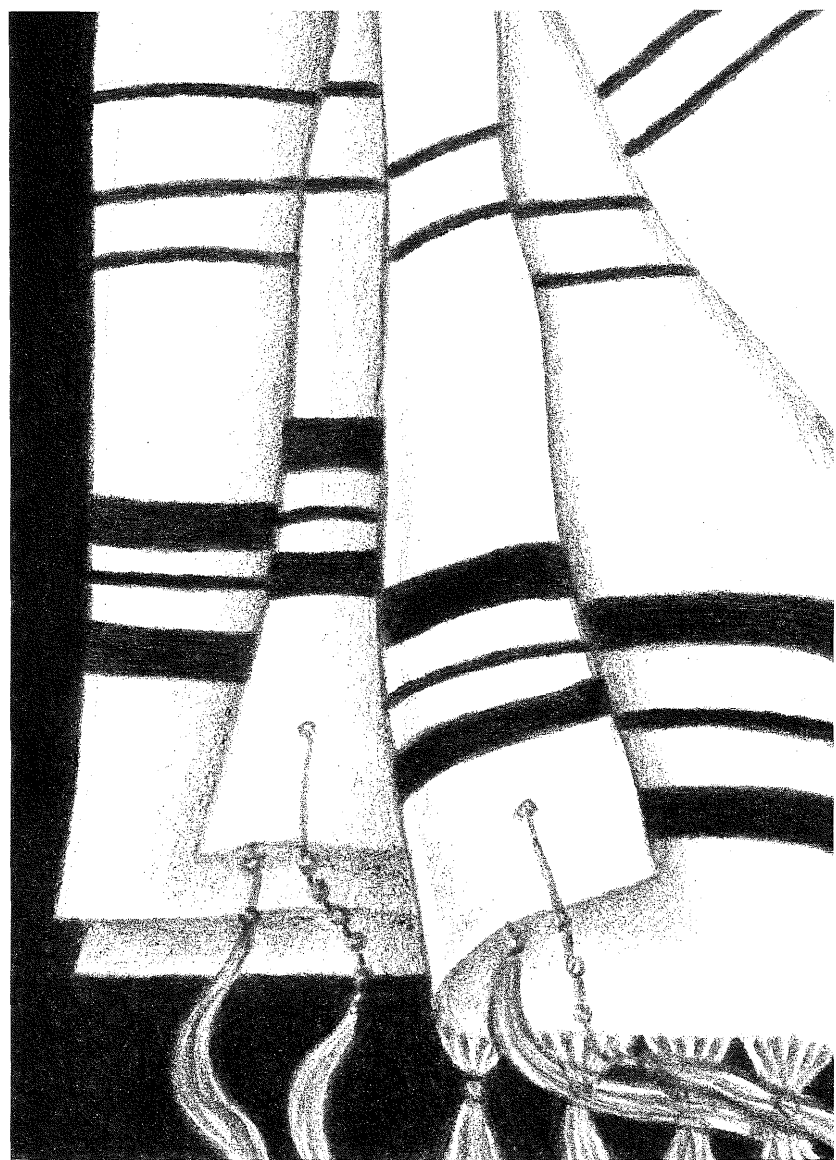
וכאשר השלימו הימים הנז' ככל אשר צוה אותם אליהו מיד לעת מנחה גדולה קם רבי יוסף ותלמידיו במורא גדול ובפחד ובאימה ונתעטפו בטלית ותפילין וכסו את

jedna rituálních ponoření. Třetího dne po odpolední modlitbě vyslov vznešené jméno o čtyřiceti dvou písmenech, které znáš, spolu s jeho permutacemi a kavanot. Potom vyslov vznešené jméno, odvozené z verše *Serafim stojící nad ním* (Iz 6,2), které znáš, i s nekudot a s jeho zdrojem. Mějte při tom na sobě talit a tefilin. Zahalte své tváře a zapřísahujte těmito svatými jmény anděla Sandalfona s jeho družinou, aby k vám přišli. Jakmile přijdou, posilněte se přivoněním k něčemu příjemně aromatickému, neboť vás přepadne strach, hrůza a veliká slabost z hromového hlasu a mocného ohně. Ihned padněte k zemi a hlasitě zvolte: ‚Budiž požehnáno jméno slávy Jeho království na věky věků.‘ Na to vám Sandalfon se svým vojskem řekne: ‚Z jakého důvodu toto děláte?‘ Jakmile k vám takto promluví, vaše duše vás kvůli hromovému hlasu a síle jeho řeči opustí. Zůstanete bezvládní a pro velký strach a slabost nebudete schopni odpovědět. Pro tuto chvíli mějte u sebe čisté kadidlo, abyste k němu přivoněli. Obrátte se na řečeného anděla s žádostí a prosbou, aby vás posilnil a dal vám sílu promluvit. Sdělí vám, jak máte pokračovat, neboť on je strážcem cesty a stezky, skrze niž Samael nedokáže vstoupit na svatá místa. Zná jeho úskoky a zná místa, která ho posilují. Ví, proč je na nich závislý. Takto se s ním budeš moci utkat. Nechť má Hospodin, tvůj Bůh, v tobě zalíbení. Mír s tebou.“

Jakmile prorok Elijáš odešel svou cestou, rabi Josef a jeho žáci se společně semkli, vzmužili se a posílili a posvěcovali se ještě více než dosud. Učinili vše tak, jak jim Elijáš řekl, a nic z toho, co jim přikázal, nevynechali. Dnem ani nocí nepřestávali studovat. Nemysleli na nic světského. Rozjímali pouze o vznešených myšlenkách a o díle Vozu, až se od nich téměř odloučila tělesná přirozenost.

Rabi Josef a jeho žáci během uvedených dnů vykonali vše, co jim Elijáš přikázal. Jakmile nastal čas odpolední modlitby, rabi Josef se svými žáky vstal

Oděli se do talitu a teflin,
zakryli si hlavu
a začali se soustředěně modlit...

ראשם והתפללו תפלת מנחה בכוונה גדולה ואמרו עננו כנז"ל
ובמקום שם הוי"ה היו אומרים השם הגדול והנורא ככתבו
וניקודו הנודע להם בניגון ונעימה ונמרו התפלה ונפלו על פניהם
בנפילת אפים מכוסים וקמו מיד על רגליהם ואמרו וידוי על
עוונותם ועל עון כל בית ישראל.

ואחר זה זעקו בקול רם בכל כחם עננו אלקי המרכבה
עננו ועשו השבעה בשם מ"ב ובשם אשר אמר להם
אליהו היוצא מפסוק שרפים עומדים ממעל לו והשביעו למלאך
סנדלפון שיתגלה עתה אליהם הוא וכל סיעתו הקדושים בבח
השמות הקדושים.

וידי ככלותם לדבר נפתחו השמים ויבא אליהם פתאום
סנדלפון המלאך עם כל מתנהו והנה רכב אש וסוסי
אש מתנה גדול ואש להבה מלאה כל הארץ רעש גדול קול גדול
ולא יסף ויחרד ר' יוסף חרדה גדולה עד מאד ורוח לא נשאר
בקרבו הוא ותלמידיו ויפלו על פניהם ארצה ויפג לבם ורעדה
אחזתם ויתחזקו והריחו מריח לבונה זכה אשר בידם ותשב להם
רוחם אך אימה ורעדה וחולשה גדולה נשארה עליהם עד כי לא
יכלו לדבר.

והנה כאשר בא אליהם המלאך סנדלפון עם מתנהו
ויאמר מה לך בן אדם רמה ותולעה איך מלאך לבך
להרעיש עליונים ותחתונים ולא תשנית ותראה ערכך השפל
התכבד ושב בביתך פן יפגעו בך חיילותי וישרפוך בהבל פיהם.
ויען ר' יוסף בקול נמוך ונשבר מרוב חולשה ואימה גדולה
אשר היה מרתת כל גופו ואבריו ויאמר אדוני מלאך
האלקים קדוש מה יוכל עבדך זה לדבר לפניך והנה נשארתי
בלי רוח ונשמה כמת ברוב פחדך ואימה ורעדה גדולה נפלה
עלי כי יראתי מהאש הגדולה הזאת ואיני יכול לענות לאדוני כי

s velkými obavami, se strachem a úzkostí. Oděli se do talitu a teřilin, zakryli si hlavu a začali se soustředěně modlit odpolední modlitbu, přičemž říkali „odpověz nám“ tak, jak bylo uvedeno dříve. Tam, kde se vyskytuje jméno Havaja, pronesli melodicky veliké a hrozné jméno podle jeho psané formy se samohláskami, které jim byly známy. Dokončili modlitbu *amida* a u modlitby *neřilat apaim* padli zahalení na své tváře. Pak se hned postavili na nohy a pronesli *viduj* nad svými hříchý a nad hříchý celého Izraele.

Poté ze všech sil zvolali mocným hlasem: „Odpověz nám, Bože Vozu, odpověz nám.“ Vykonalí zapřísahání jménem o čtyřiceti dvou písmenech a jménem, které jim sdělil Elijář, odvozeným z verše *Serařim stojící nad ním* (Iz 6,2). Zapřísahali mocí těchto svatých jmen anděla Sandalfona, aby se jim ihned zjevil spolu s celým svým svatým vojskem.

Když utichli, otevřela se nebesa a anděl Sandalfon sestoupil se svým vojskem. A hle, ohnivý vůz, ohniví oři a veliké vojsko. Celou zemí zachvátil oheň, ozývalo se hřmění a hluk. Rabiho Josefa přepadla taková hrůza, že ho opustil duch. Spolu se svými žáky padl na tvář k zemi. Strachem se roztrřáslí. Pak se ale vzmuřili, přivoněli k čistému kadidlu, které měli v rukou, a jejich duch se navrátil. Přesto je strach, rozechvění a slabost nadále ovládaly, takže nemohli ani mluvit.

Jakmile k nim anděl Sandalfon se svým vojskem přišel, řekl: „Co chceš, lidský červe? Jak jsi mohl své srdce navést k tomu, abys burcoval horní a dolní světy, aniž bys uvážil a nahlédl své ubohé postavení? Klid' se a navrať se do svého domova, jinak mé vojsko udeří a sežehne tě dechem svých úst.“

Rabi Josef oslaben strachem, který rozechvěl celé jeho tělo, odpověděl pokorným a zlomeným hlasem: „Můj pane, anděli svatého Boha, co může před tebou říci služebník jako já? Strachem a zděšením mě opustil duch i duše a zůstal jsem jako mrtvý. Z tohoto mocného ohně se třesu hrůzou, takže

אם בחסדך חזקני ואמצני ותן לי רשות לדבר לפני אדוני. מיד
בשמוע המלאך את דבריו ויגע בו ויאמר קום ודבר דבריך ראה
החזקתי אותך.

ויהי כאשר נגע בו המלאך קם ונתחזק וישתחו לאפיו ארצה
ויסר מנעליו מעל רגליו אבל תלמידיו עדיין פניהם
בארץ ולא יכלו לקום ויען ויאמר רבי יוסף שלום לך ושלום
בואך מלאך ה' צבאות ושלום לכל מתניך הקדושים ובבקשה
ממך חזקני ואמצני ועזרני למלאות את רצוני כי גלוי לפני מ"ה
הקב"ה כי לא לכבודי ולכבוד בית אבי אני עושה רק לכבוד
אלקים חיים מלך מלכי המלכים אשר לו לבדו הממלכה.

ועתה אתה קדוש וחיילותיך הקדושים הסכימו עמי
להלחם בעמלק ושרו והורוני הדרך אשר אעשה
להעביר ממשלת ודון מן הארץ ואיך ובמה אוכל להוריד ס"מ
ממעונו ולהעלות מחנות וצבאות קדושים להעביר רם על רמים
כאשר היו בימים קדמונים.

ויען המלאך את רבי יוסף ויאמר לו הלא דבריך טובים
ונכוחים ומי יתן שומע לך ויהי אלקים עמך כי כל
חמדת המון קדושים שרפים ואראלים וכל מחנות קדושים
יושבים ומצפים מתי יבא נקמת ה' אלקים ואימת שכינת
קדושתו אשר בעונות מושפלת עד גולות תחתיות.

אבל דע לך בן אדם כי כל אשר עשית עד עתה אינו כלום
ואלו היית יודע המקום אשר עלה ס"מ ומחנהו לא
היית נכנס בדבר הזה כי מי יוכל לו זולתי הקב"ה לבדו בעצמו
עד עת בא דברו.

ואני הנה עתה באתי אליך לכבוד שם הגדול אשר זכרת
אבל מה אני יכול לעשות לך כי איני יכול להשיג לדעת
במה כחו גדול של ס"מ ומחנהו ובמה תלוי ירידתו ועלייתו זולתי

ani nedokážu svému pánovi odpovědět. Leda bys mě ve své milosti podpořil a posílil a umožnil mi před tebou promluvit.“ Jakmile anděl uslyšel jeho slova, dotkl se ho a řekl: „Vstaň a prones svou řeč. Hle, posilnil jsem tě.“

Když se rabiho anděl dotknul, posílen povstal, poklonil se mu až k zemi a vyzul si boty. Jeho žáci však dosud vstát nedokázali. Rabi Josef řekl: „Mír s tebou, mír tvému příchodu, anděli Hospodina zástupů, a mír celému tvému svatému vojsku. Snažně tě prosím, posilni mě, podpoř mě a pomoz mi naplnit mou touhu, neboť je před Králem králů všech králů, Svátým, budiž požehnán, známo, že to nečiním pro svou slávu ani pro slávu domu svého otce, nýbrž pro slávu živého Boha, Krále králů všech králů, jemuž samotnému náleží vláda.

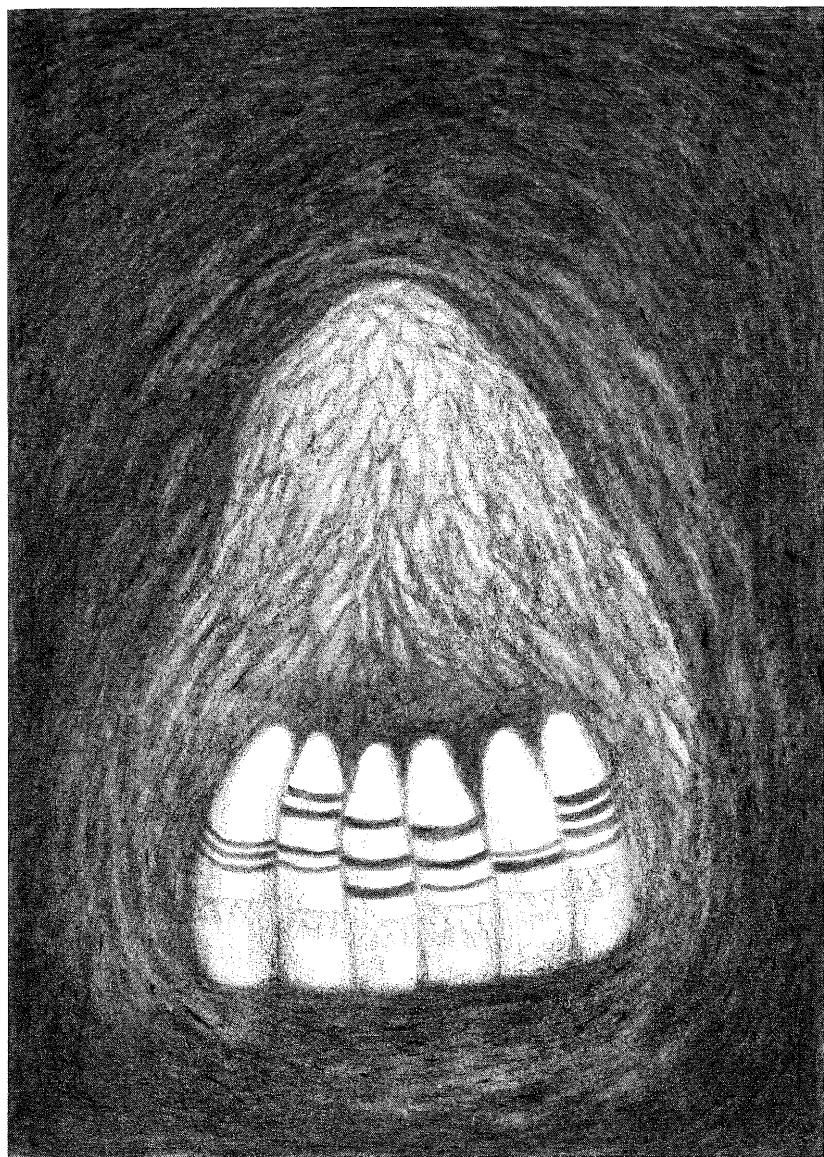
Ty, jenž jsi svatý, podpoř mě spolu se svým svatým vojskem v boji proti Amalekovi a jeho knížeti. Poučte mě o způsobu, jak bych mohl ze země vymýt nadvládu zloby a jak a čím bych dokázal svrhnout Samaela z jeho sídla a vyzdvihnout svaté zástupy a vojska a usadit je na vznešených výsostech, jako tomu bylo za dávných dnů.“

Na to anděl rabimu Josefovi odpověděl: „Nejsou snad tvá slova dobrá a pravdivá? Kdo ti však dopřeje sluchu? Nechtě je Bůh s tebou. Vždyť veškerou touhou svatých zástupů, Serafim, Erelim a všech svatých vojsk je očekávání a vyhlášení příchodu odplaty Hospodina Boha a potvrzení Jeho svaté Šechiny, která byla kvůli hříchům nucena sestoupit až do nejspodnějšího vyhnanství.

Avšak věz, synu člověka, že vše, co jsi doposud učinil, nic není. I kdybys znal místo, kam Samael se svou tlupou vystoupil, v této záležitosti neuspěješ. Vždyť toho je schopen pouze samotný Svátý, budiž požehnán, v čase, kdy se naplní jeho slovo.

Přišel jsem k tobě pro slávu velikého jména, které jsi vyslovil. Co však pro tebe mohu udělat? Vždyť nejsem schopen nahlédnout, v čem spočívá ohrom-

Nalezli tam jeskyni, ve které se usídlili.
Zde strávili všech čtyřicet dnů
ve svatosti a čistotě přesně tak,
jak jim bylo přikázáno.

המלאך הגדול אכתריאל וחילותיו ומיט שר הפנים וחילותיו שלולי הם היה נכנס והיה כח בידו לעשות כליה לשונאיהם של ישראל ואני אין כח בידי לעשות רק לשמור נתיבות הקדושים אשר בעולם העשיה שמשם עוברים תפלות ישראל ואני שומר אותם עד אשר אני מוסר אותם לאלו המלאכים והם היודעים ויוכלו להגיד כמה תלוי כחו הגדול של ס"מ.

והנה מי יוכל לעמוד לפני אלו המלאכים האדירים ולא תוכל לסבול המראה הגדולה והמורא הגדול והאש אוכלת אש של אלו המלאכים אשר הם למטה ממחיצתם ואם נבהלת מפני איך תוכל לסבול ולעמוד ולהתקיים לפניהם. וכן בעניין הפרישות אשר עשית צריך שתוסיף כהנה וכהנה ועתה הלא כה דברי פרוש וקבל שכר אבל האמת אם היית יכול לעשות הדבר על נכון שכרך הרבה מאד ומי יוכל לעמוד במחיצתך.

ויען רבי יוסף ויאמר צעיר אני וקטן ויודע אני בעצמי שאיני ראוי לעשות הדבר הזה כי מי אני לבא לפני המלאך אבל יודע אני כי לב נשבר ונדכא, אלקים לא יבזה כי לא בזה ולא שקץ ענות עני.

ואני גמרתי בדעתי למסור נפשי ורוחי על קדושת קב"ה ושכינתיה ליחדו יחוד שלם עם שכינתיה וכל אשר צריך אעשה ואשפוך את נפשי ודמי ובשרי קרבן לפני קב"ה ושכינתיה ולכן מלאך השרת קדוש השם הורני מה אעשה להוריד אכתריאל ומטטרו"ן ומה פרישות אוסיף בקדושה ובטהרה ואיזה שם אשביע אותם כי אמרתי אמותה הפעם אחרי ראותי פני מלאכים קדישים ועליונים כי בזה יהיו לי חיים נצחיים.

ná moc Samaela a jeho tlupy a na čem závisí jeho sestupování a vystupování. To může jedině veliký anděl Akatriel se svými zástupy a Metatron, kníže tváře, se svými zástupy. Kdyby totiž nebylo jich, vstoupil by a měl by moc zničit ty, co nenávidí Izrael. Já mohu pouze střežit svaté stezky světa Asija, jimiž procházejí modlitby Izraele. Střežím ty modlitby, dokud je nepředám těm dvěma andělům. Oni vědí a dokážou říci, v čem spočívá Samaelova hrozná moc.

Kdo však může stanout před těmito mocnými anděly? Nebudeš schopen snést tak vznešenou vizi, ohromný majestát a oheň sžírající oheň těchto andělů v jejich spodní polovině. Jestliže jsi byl vyděšen ze mě, jak vydržíš, obstojíš a setrváš před nimi? Co se týče otázky odloučení, které jsi dosud vykonával, je třeba, abys pokračoval ještě mnohem intenzivněji. Nyní jsou snad všechna má slova jasná. Budeš-li tuto věc schopen správně vykonat, tvá odměna bude veliká. Kdo se bude moci postavit po tvém boku?“

Rabi Josef na to odpověděl: „Jsem ubohý a bezvýznamný a sám dobře vím, že nejsem hoden tuto věc vykonat, neboť kdo jsem, abych mohl předstoupit před anděla? Víím ale, že *zlomeným a pokorným srdcem Bůh neopovrhne* (Ž 51,19), *vždyt' neodvrhne ani si nezoskliví pokoru nuzného* (Ž 22,25).

Rozhodl jsem se obětovat svou duši a ducha pro posvěcení Svatého, budiž požehnán, a Jeho Šechiny, kvůli Jeho dokonalému sjednocení s Šechinou. Vše, co bude třeba, učiním a poskytnu svou duši, svou krev i své tělo jako obět před Svatým, budiž požehnán, a Jeho Šechinou. Ó služební anděli, svatý Hospodina, pouč mě proto, co mám vykonat, abych přivedl Akatriela a Metatrona, a v čem mám zintenzivnit odloučení ve svatosti a čistotě. Jakým jménem je mám zapřísahat? Jak jsem již řekl, tentokrát třeba i zemřu, jakmile užřím tváře těchto svatých nebeských andělů. Vždyt' tímto pak dosáhnu věčného života.“

ויוסף המלאך ויאמר שמע נא דברי ויהי אלקים עמך את הדבר הזה תעשה וציוך אלקים ויבלת עמוד ויהיה רצון מלפניו להצליח ולהוציא מחשבתך לפועל.

זה הדבר אשר תעשה ככל אשר עשית עד עתה מהטבילות והתעניות וטהרת המחשבה בן תעשה ארבעים יום ולא יזוו מחשבותיכם מן המושכלות אפילו רגע בין ביום בין בלילה ותגרעו בכל יום דבר מה מהמאכל עד שתרגילו באכילה דבר מועט ותוסיפו בהנאת הריח כי היא היא עיקר חיות הנשמה ואחר ארבעים יום תזכיר שם המפורש של שם בן ע"ב עם כל בוונותיו ונקודותיו ומקורו הידוע לך וכו' תשביע השני מלאכים הגדולים והאדירים וקודם ההשבעה תתפללו ותתחננו בבקשה מלפני האל שיעזור אתכם ויתן לכם כח לסבול המורא הגדול והאש הגדולה שלא תמותו.

ואחרי כן תתחננו לאלו המלאכים שיעשו למען כבוד השם המפורש ויבואו לך והתחזק כאשר עשית עתה ושאל מהם כח ועזו לדברידך כי הם מלאכים אדירים וגדולים והם יודיעו לך דרכי ס"מ ובמה תוכל להורידו וחזק ונתחזק בעד עמנו ובעד ערי אלקינו וה' ישמרך מכל רע ישמור את נפשך.

וילך מלאך ה' בסערה השמים ועדין התלמידים מושלבים ארצה מרוב הפחד והאימה.

ויהי כאשר נסע המלאך סנדלפו"ן ומחנהו ויקומו מעל פניהם ויאמר להם ר' יוסף בני ברוכי ה' חזקו ואמצו ונעשה בזריזות ככל אשר ציווני המלאך.

ויאמרו הננו מוכנים ומוזמנים ואשרינו כי ראינו מראות אלקים ושמענו כל דברי ה' הגם כי היינו נופלים ארצה ועתה כל אשר תעשה אדונינו ורבינו נעשה, ויאמר ברוכים אתה לה'.

Anděl na to řekl: „Poslyš má slova a Bůh ti bude nakloněn. Budeš-li podle nich jednat a dá-li Bůh, obstojíš. Kéž je Jeho vůlí, abys uspěl a aby se tvůj záměr uskutečnil.

Pokračuj následovně: Vše, co jsi dělal až doposud, ať už to bylo rituální ponořování, půst nebo očista mysli, dělej i dalších čtyřicet dní. Ve dne v noci ani na okamžik nepřestaňte rozjímat. Každým dnem uberte něco z toho, co jíte, až si navyknete jíst minimum. Nadále se opájejte vůněmi, neboť vůně je podstatou života duše. Po čtyřiceti dnech vyslov vyložené jméno o sedmdesáti dvou písmenech se všemi kavanot a nekudot, spolu s jeho zdrojem, který je ti znám. Pak zapísahej tyto dva vznešené a mocné anděly. Před tím se ale ještě pomodlete a požádejte Boha, aby vám pomohl a dal vám sílu vydržet tu velikou hrůzu a mocný oheň, abyste neumřeli.

Poté pros tyto anděly, aby jednali pro slávu onoho vyloženého jména a přišli za tebou. Vzmuž se tak, jak jsi to učinil nyní, a požádej je, aby ti pomohli a umožnili ti promluvit, neboť jsou to mocní a vznešení andělé. Poučí tě o Samaelových cestách a o tom, jak ho donutíš, aby sestoupil. Buď odvážný. Odhodlejme se kvůli našemu národu a kvůli městům našeho Boha. Ať tě Hospodin ochrání před vším zlým. Ať ochrání tvou duši.“

Nato anděl Hospodinův vystoupil v nebeské vichřici. Žáci se dosud hrůzou krčili při zemi.

Jakmile anděl Sandalfon se svou družinou odešel, žáci vstali a rabi Josef jim řekl: „Synové moji, požehnaní Hospodina, buďte silní a stateční. Svědomitě vykonáme vše, co nám tento anděl přikázal.“

Odověděli mu: „Hle, jsme hotovi a připraveni. Jsme šťastni, že jsme spatřili Boží vidění a že jsme slyšeli všechna Hospodinova slova, přestože jsme leželi na zemi. Uděláme vše, co učiní náš pán a učitel.“ Na to rabi Josef řekl: „Skutečně jste Hospodinovi požehnaní.“

Pak začnete vystupovat
a naleznete sněhovou horu tyčící se až k nebesům.
Nebude možné z cesty uhnout napravo, ani nalevo.

ויקומו משם וילכו דרך המדבר על הר אחד קרוב למירון
וימצאו מערה וישבו בה ויעשו כל הארבעים יום
בקדושה ובטהרה ככל אשר נצטוו לא גרעו דבר עד כי לא היו
מרגישים בעצמם שום דבר מדברי העולם ולא ראו כל אותם
הימים לא אדם ולא בהמה. ויהי כאשר השלימו הארבעים יום
יצאו אל המדבר מקום אשר עובר נחל קישון מלמעלה מצד
מקורו כי שם היו טובלים כל אותם הארבעים יום ויכינו עצמם
להתפלל תפלת מנחה גדולה ויאמרו ענינו כנו"ל ויתפללו לפני
השם על כך בתפלה ובתחנה ובטבילה גדולה ועשו עגולה
בארץ ויכנסו בתוך המעגל ויתנו ידם כל א' ידו לחברו עד אשר
נקשרו בידיהם זה עם זה בעיגול ויצעקו אל ה' אחר נפילת אפים
ויזכירו שם המפורש וישבעו למלאך אכתריאל ומחנהו ולמלאך
מטטרו"ן ומחנהו. ויהי בהזכירם שם הגדול ותגעש ותרעש הארץ
ויהי קולות וברקים ונפתחו השמים וירדו המלאכים עם כל
מחנותיהם ויבקשו לפגוע ברא' יוסף ותלמידיו לולי שלא נתפרדו
ידיהם והתחזקו בכוונות ושמות ידועות אצלם במחשבתם אבל
לא בדבור כי לא היה להם כח לדבר ונפלו כולם לארץ אמנם
ידם משולבות זה עם זה ולא נפרדו.

ומיד כאשר ירדו המלאכים הנז' התחילו בחרי אף הגדול
ואמרו מי הוא זה ואיזה הוא אשר מלאו לבו להשתמש
בשרביטו של מלך ואיך מלאך לבך לדבר הזה אתה בשר ודם
מפה סרוחה רמה ותולעה ומי אתה קראת אל המלך.

והנה כראות ר' יוסף המראה הגדולה הזאת אימתה ופחד
גדול נפלה עליו מקול הרעש הגדול ומהאש הגדולה
רוכבי אש וסוסי אש מלאכים ושרפים וחיליהם מלאה כל הארץ
ורוח סערה מפרק הרים ומשבר סלעים וחרי האף הגדול המלאכים

Vstali odtud a šli pouští k jedné hoře blízko Meronu. Nalezli tam jeskyni, ve které se usídlili. Zde strávili všech čtyřicet dnů ve svatosti a čistotě přesně tak, jak jim bylo přikázáno. V ničem nepolevili, až téměř nevnímali nic světského. Během těchto dnů nespátřili žádného člověka ani zvíře. Jakmile uběhlo čtyřicet dnů, vyšli na poušť k místu, kde protéká řeka Kišon proudící z horského pramene. Tam se během oněch čtyřiceti dnů rituálně ponořovali. Připravili se na pronesení velké odpolední modlitby, při které říkali „odpověz nám“ tak, jak bylo uvedeno výše. Pronesli k Hospodinu modlitbu s prosbou a rituálně se ponořili. Na zemi udělali kruh, vstoupili do něho a vzájemně si podali ruce. Po modlitbě *nefilat apaim* utvořili spojením svých rukou kruh a zvolali k Hospodinu. Pronesli vyložené jméno a zapřísahali anděla Akatriela a anděla Metatrona s jejich zástupy. Když toto vznešené jméno vyslovili, země se otřásla a zaburácela, nastalo hřmění a blesky. Nebesa se rozevřela a sestoupili andělé se všemi svými zástupy. Kdyby rabi Josef a jeho žáci měli své ruce rozpojené, jistě by se je pokusili napadnout. Ti si však dodávali odvahy kavanot a jmény, která znali, ale nevyslovovali je. Nebyli totiž schopni promluvit. Všichni padli se sepjatýma rukama k zemi a nepouštěli se.

Jakmile andělé sestoupili, pronesli s velkým hněvem: „Kdo je a čím je ten, jenž se odvážil užít Králova žezla? Jak ses vůbec k takové věci mohl rozhodat, flákoto masa a krve, smrdutá kapko semene, larvo a červe. Kdo jsi, že voláš na Krále?“

Jakmile rabi Josef spatřil tento ohromný výjev, popadl ho veliký strach a hrůza z mocného hřímání a burácení, z velkého ohně, z ohnivých vozů a ořů, z andělů, serafů a jejich zástupů naplňujících celou zemi, z víchru lámajícího hory a štípacího skaliska a z hněvu andělů, kteří se ho snažili na-

אשר בקשו לפגוע בו, היה כאלם ונרדם לארץ הוא ותלמידיו ולא נשאר בהם נשמה ולא יכלו לענות למלאכים כי נבהלו מפניהם.

ויוסף המלאך מטטרו"ן ויגע בו ויאמר דבר הלא תענה טפה סרוחה מה החרדה הגדולה אשר חרדת אלינו

ואוי לך כי לא חשת לכבוד קונך או כאשר נגע בו המלאך פתח פיו ויאמר בשפה רפה וחולשה גדולה ועיניו סתומות ויאמר מה יוכל העבד הגרוע והשפל לדבר לפני מלאכים קדושים וטהורים אם לא נתחזקוני ועתה אדוני חזקוני והרשוני לדבר כי הנני כאבן דומם ופרחה רוחי ונשמתי.

ויושע המלאך אכתריא"ל גם הוא את ידו ויגע בו ויאמר ראה החזקתיך ודבר דבריך ואז נתחזק רבי יוסף

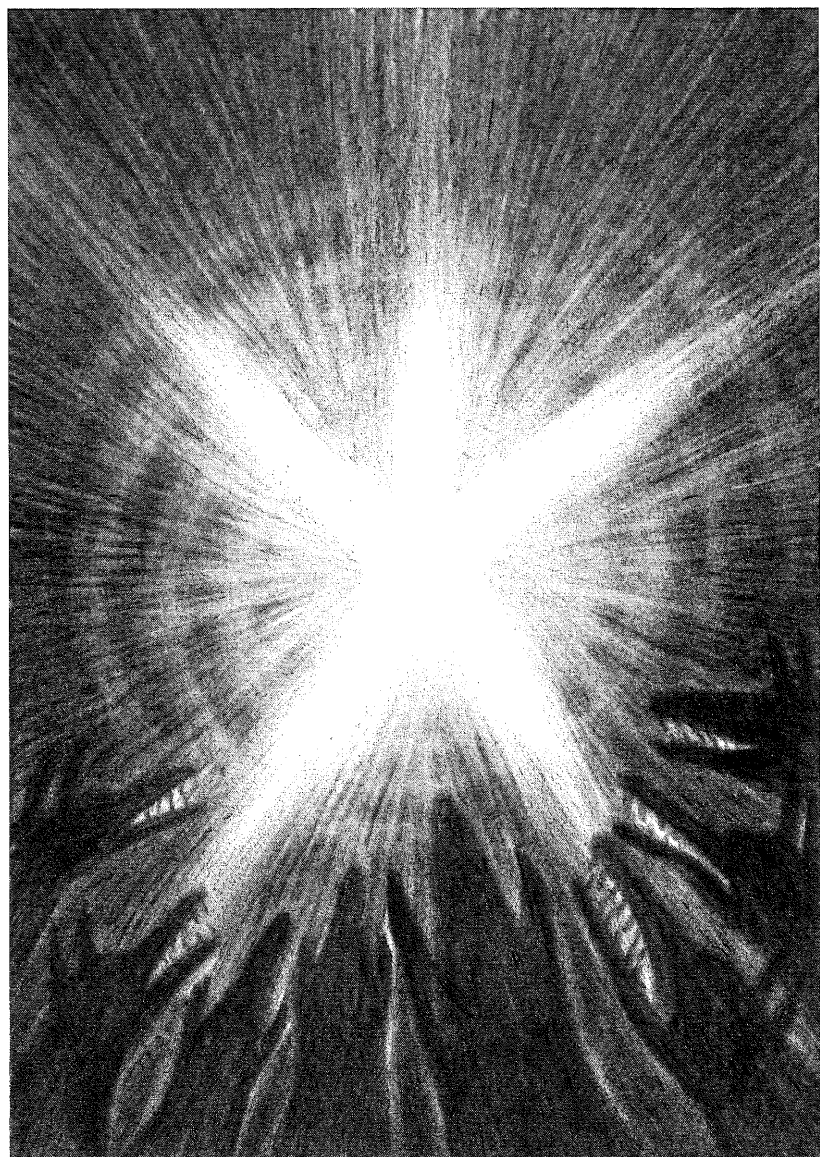
ויפתח את פיו. ויען רבי יוסף ויאמר אל אלקים הוא יודע אם במרד ואם במעל עשיתי כל המעשים האלה כי אם לכבוד קב"ה ושכינתיה להקים אותה מעפרא אשר היא מושפלת בעונותינו ועתה אתם מלאכין עלאין קדישין עליכם המצוה הזאת ולא יקרא תפארתי על הפעולה הזאת ולכן המלאכים ראוי להיות מקנאים קנאת ה' צבאות ולכן בבקשה מכם מלאכי השרת בכח השם הגדול המפורש אשר על שם הקדוש הזה תלויים ועומדים עליונים ותחתונים תנו כבוד לשמו והורוני במה כחו של ס"מ ומחנהו ובמה אוכל להורידו. ויענו המלאכים יחדיו הקשית לשאול כי אם היית יודע בעונותיהם של ישראל כמה הוא תקיף וכמה הוא חזק ואין מי שיכיר אותו בלעדנו כי אנחנו שומרים נתיבות עליונים ממחנות סמא"ל וסיעתו והוא חזק מאד ואין מי שיוכל להורידו כי בין כוכבים קנו ושם מושבו מוקף בג' מחיצות מחמת עון ישראל וחזק הוא מאד ולא תוכל לו בלעדי הקב"ה בעצמו עד עת בא דברו.

padnout. Jako by nadobro oněměl. Se svými žáky padl k zemi a nezůstala v nich ani dušička. Strachem se andělům nezmohli na odpověď.

Anděl Metatron se tedy rabiho Josefa dotkl a řekl: „Mluv. Pověz nám, smrdutá kapko semene, kvůli jakému rozruchu nás sužuješ? Běda ti, že ses neobával slávy svého Pána.“ Když se anděl rabiho Josefa dotkl, otevřel rabi Josef svá ústa a se zavřenýma očima potichu řekl: „Mohu snad já, ponížený a sklíčený, promluvit před tak svatými a čistými anděly, aniž byste mi dodali odvahy? Dej mi sílu, pane můj, a dovol mi promluvit. Vždyť jsem oněměl jako kámen. Duch i duše mě opustili.“

Tentokrát vztáhl svou ruku i anděl Akatriel, dotkl se ho a řekl: „Hle, posilnil jsem tě. Mluv.“ V tom okamžiku se rabi Josef osmělil, otevřel ústa a odpověděl: „Mocný Bůh ví, že jsem tyto skutky nevykonal ze zpupnosti ani z prohnanosti, nýbrž pro slávu Svatého, budiž požehnán, a Jeho Šechiny, abych ji pozvedl z prachu, kde leží kvůli našim proviněním. Na vás, vznešený a svatý andělé, spočívá splnění této micvy. Já se tímto skutkem neproslovím. Vždyť andělé jsou hodnější kvůli své velké horlivosti pro Hospodina zástupů. Proto vás žádám, služební andělé, silou velikého vyloženého jména, na kterém závisí a stojí vše, co je nahoře i dole, vzdejte Jeho jménu slávu a poučte mě, v čem spočívá moc Samaela a jeho tlupy a jak ho mohu přivolat?“ Andělé společně odpověděli: „Obtížnou věc požaduješ. Kdybys jen tušil, jak je díky proviněním Izraele silný a mocný. Kromě nás ho nikdo nezná. My strážíme nebeské stezky před Samaelovou družinou a tlupou. Je velmi silný. Nikdo ho nedokáže přimět, aby sestoupil. Jeho sídlo je mezi hvězdami, kde má svůj příbytek. Ten je kvůli proviněním Izraele obklopen třemi hrazeními. Je mocný. Přemoci ho dokáže pouze sám Svatý, budiž požehnán, až se naplní Jeho slova.“

Cestou se k nim přiblížila smečka černých psů,
která se jim postavila a obklíčila je ze všech stran.
Bez meškání vyslovili jméno, o kterém byli zpraveni.
Psi od nich utekli, rozprchli se a více se už neukázali.

ויוסף עוד רבי יוסף ויאמר כבר חרפתי למות נפשי על כבוד קב"ה ושכינתיה ואחרי אשר ראיתי מחנות קדושים ותנצל נפשי בטחתי בתסדי האל יעזור לי ויעלה בידי ויבואו דבריהם המהורים כדת מה לעשות וכל אשר תאמרו לי אשמור מאד לעשות. ויענו המלאכים ויאמרו שמע יוסף דבר ה' עד הנה לא נעלם לפני מי שאמר והיה העולם כי מחשבתך לו רצויה אבל עדיין לא הגיע השעה וכבר נגזרה גזרה אם תעירו ואם תעוררו את האהבה.

ועתה מצד החכמה והמדע מסודות נעלמים אשר חננך צור עולמים ובם אנו מוכרחים לכבוד שמו הגדול המפורש לומר לך ולהורות את הדרך אשר תעשה.

אבל דע לך כי לא תוכל לו ולכן אל תכנס במקום שאינו ראוי לך ועד פה תבא ולא תוסיף אבל אם תרצה לפצור בדבר על ידי שמו הגדול אנו נאמר לך מה תעשה והאמת אם באולי תעלה בידך מה טוב חלקך ומה נעים גורלך.

ויען רבי יוסף ויאמר קדישין עלאין דבריכם טובים ונכוחים אבל חם לבי בקרבי בראותי שכינת עוזו מושפלת וקנאתי לציון קנאה גדולה והי' הטוב בעיניו יעשה ואם יקטלני לו איחל לא אסיר מחשבותי ממנו ואתם מלאכי עליון חזקוני במיטב הגיון והיה לי לזכרון ולא אסור ימין ושמאל ובטחתי בשמו הגדול שלא יהיה לי פוקה ומכשול.

אחרי בן פתח אכתריאל המלאך ואמר דע לך כי מצד אחד כנגדי יש לו לסמאל שתי מחיצות חזקות אחת חומת ברזל מהארץ עד לשמים ואחת מחיצה גדולה של ים אוקיינוס זה הים גדול ורחב ידים.

Rabi Josef ale naléhal dále: „Svou duši jsem už kvůli slávě Svatého, buď už požehnán, a Jeho Šechiny vystavil smrtelnému nebezpečí. Poté, co jsem spatřil svaté zástupy a má duše byla zachráněna, vkládám svou naději v milost Boží. Bude-li mi nápomocen, uspěji. Ať tedy andělé vyřknou svá čistá slova přesně podle toho, co je třeba udělat. Na vše, co mi řeknete, budu pečlivě dbát.“ Andělé mu odpověděli: „Slyš, Josefe, slovo Hospodinovo. Po celou dobu je Tomu, jenž řekl a vznikl svět, známo, že tvůj úmysl je chvályhodný. Zatím však nenastal ten pravý čas a již dávno bylo vydáno nařízení: *Nebudte a neburcujte lásku, dokud nebude chtít sama (Pís 2,7)*.

Kvůli moudrosti a poznání skrytých tajů, jimiž tě obdařil Ten, jenž je skáloou světů, jsme nyní nuceni pro slávu Jeho velikého a vyloženého jména říci ti a poučit tě o tom, jak máš postupovat.

Přesto věz, že Samaela nepřemůžeš. Raději nevstupuj na místo, jehož nejsi hoden. Až sem jsi došel, dál už nepokračuj. Když ale budeš naléhat skrze Jeho veliké jméno, povíme ti, jak postupovat. Kdybys snad opravdu uspěl, jak dobrý by potom byl tvůj úděl a jak příjemný by byl tvůj osud.“

Rabi Josef odpověděl: „Vznešení svatí, vaše slova jsou dobrá a správná, avšak srdce v mé hrudi žhne, když vidím přítomnost Jeho moci poníženou. *Převelice pro Sion horlím (Za 8,2)*. *Nechť Hospodin udělá to, co je v Jeho očích dobré (1Pa 19,13)*. I kdybych měl zemřít, nepřestanu v Něj doufat, svou mysl od Něj neodloučím. Vznešení andělé, dodejte mi odvahu a dobrou mysl. Bude mi připomínkou, abych neuhnul napravo, ani nalevo. Budu doufat v Jeho veliké jméno, že se přede mnou neobjeví žádná překážka ani pochybení.“

Pak anděl Akatriel řekl: „Věz, že na jedné straně naproti mně má Samael dvě pevná hrazení. První je železná stěna sahající od země až do nebes. Druhé je mohutná hrabba moře Okeanos, což je to velké a širé moře.“

וכן גם כן ענה המלאך מטטרו"ן כי מצדו ונגדו יש לו לס"מ מחיצה מהר גדול של שלג וראשו מגיע השמימה. ועתה שים עיניך ולבך לכל אשר נאמר אליך וחזק ואמץ כי אתה צריך להשפיל ולהעביר אלו השלש מחיצות כדי לעלות על הר שעיר הוא אדום לשפוט את הר עשו.

וזה אשר תעשה בצאתך מזה המקום שים דרכך ולך דרך הר שעיר ושם אנו קודמים לפניך בהר שעיר למעלה וכל אשר תעשה אתה למטה כפי אשר נאמר לך כן נעשה למעלה ודיוקן נשמתך למעלה עמנו בכל פעולותיך אשר תעשה אתה למטה כן תעשה נשמתך למעלה ולכן תזהר והשמר אל תפל דבר מכל אשר נאמר לך.

והיה בבואך דרך הר שעיר הזהר בקרושה ובמיעוט אכילה ובייחודים כאשר עשיתם עד עתה כי כבר נשמתכם עלתה במעלה שכמעט אתם בנדר מלאכים ונשכה מכם דרכי העולם ובוזה תתמיד ולא תפרד מחשבתכם מן המושכלות אפילו רגע אחד.

והנה שם בדרך יבואו עליכם כח גדול של כלבים שחורים והם כתות של סמ"ל אשר שלח לבלבל כוונתכם ולא תפחדו ותזכירו עליהם שם של הויה במילוי ההי"ן שהוא כמנין ב"ן וכמנין כל"ב ותכונו בניקודו וביחודו ויברחו מפניכם. ומשם תלכו לעלות להר תמצאו הר גדול של שלג עד לשמים ואין דרך לנפשות ימין ושמאל ותזכירו שם היוצא מפסוק הבאת עד אוצרות שלג הנודע לך צירופו וניקודו ויעקר ההר ממקומו ותזכיר השם של תשלג בצלמון כאשר אתה יודע בצירופו וניקודו ויתבטל ההר ממקומו לגמרי ותלך באלו הכונות בידך ולא תזוז מחשבתך עד אשר תגיע למחיצה האחרת של ים אוקיינוס אשר גליו יעלו עד לשמים ותזכיר עליו שמות היוצאים

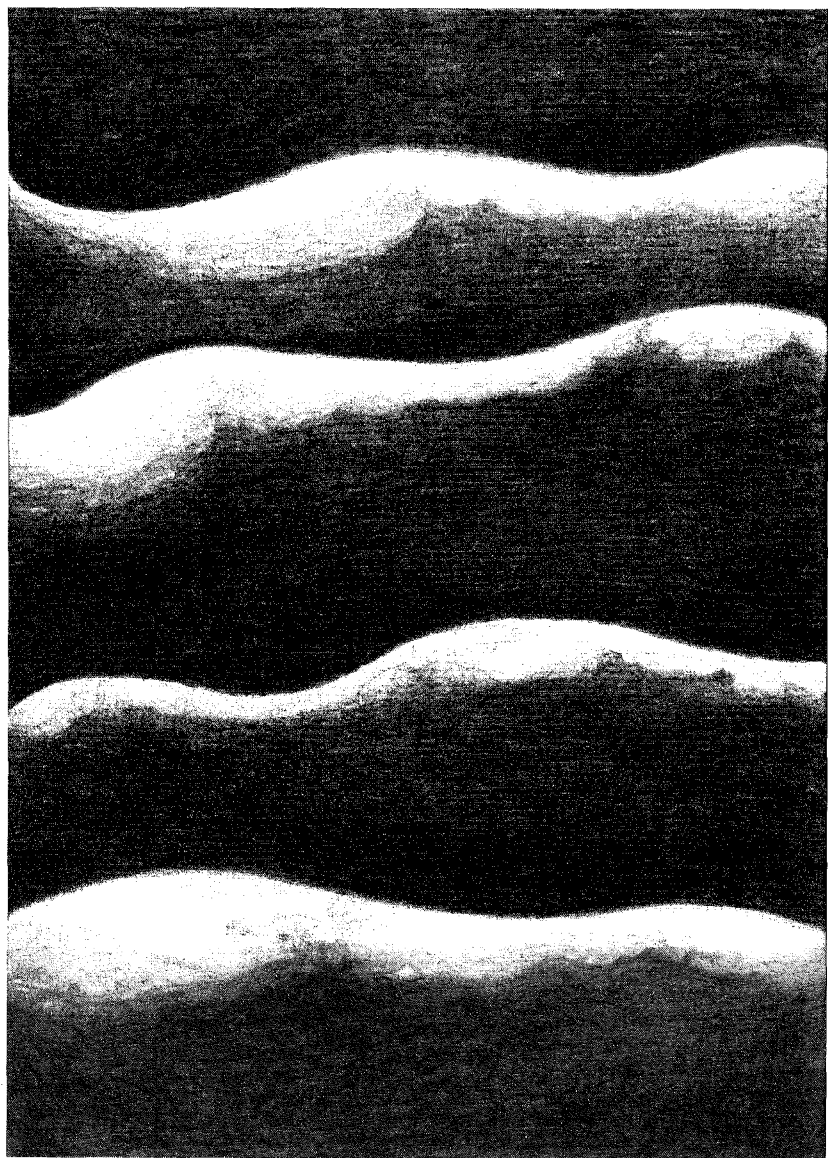
Anděl Metatron mu pak řekl, že z jeho strany má Samael hrazení v podobě veliké sněžové hory, jejíž vrchol sahá až do nebes. „Nyní však pozdvihni svůj zrak a své srdce ke všemu, co ti řekneme. Buď silný a odvážný, neboť tato tři hrazení musíš pokořit a přejít, abys pak mohl vystoupit na horu Seir, což je Edom, a odsoudit horu Esavovu.

Toto musíš udělat. Jakmile odtud vyjdeš, přidržuj se své cesty a jdi směrem k hoře Seir. Při výstupu na horu Seir tě budeme předcházet. Vše, co učiníš dole, podle toho, co ti řekneme, stane se i nahoře. Obraz tvé duše bude nahoře s námi, a proto vše, co učiníš dole, vykoná tvá duše nahoře. Proto se měj na pozoru a dbej na to, abys nepochybil u ničeho, co ti řekneme.

Když vyrazíš cestou k hoře Seir, opatruj svou svatost a střídmost v jídle. Provádějte jichudim tak, jak jste činili doposud. Vaše duše se natolik povznese, že jsou téměř andělského řádu. Světské zvyky jste už zcela opustili. Vytrvejte a ani na okamžik svou mysl neodvádějte od rozjímání.

Na cestě za vámi přijdou mocné síly v podobě černých psů. Jsou to Samaelovy smečky, které pošle, aby zmařil váš záměr. Nebojte se a vyslovte nad nimi jméno Havaja v podobě rozepsané písmeny *he*, jehož číselná hodnota odpovídá slovům *syn* a *pes*. Soustředte se na něj s jeho samohláskovými znaménky a s jeho sjednocením a psi před vámi prchnou. Pak začnete vystupovat a naleznete sněžovou horu tyčící se až k nebesům. Nebude možné z cesty uhnout napravo, ani nalevo. Potom vyslovíte jméno odvozené z verše *Přišel jsi až k pokladnicím sněhu* (Jb 38,22), u něhož znáš správné permutace i samohlásková znaménka. Tím vyrveš horu z jejího místa. Pak vyslovíš jméno odvozené z verše *Sněž napadne na Cabmon* (Ž 68,15), podle jeho permutací a samohláskových znamének, která znáš, a hora ze svého místa nadobro zmizí. Půjdeš dále s pevnou a do kavanot pohrouženou myslí, dokud nedosáhneš dalšího hrazení, totiž moře Okeanos, jehož vlny sahají až do nebes. Vyslovíš

Když třetího dne vyšly červánky,
objevilo se před nimi veliké a širé moře,
které se zmítalo a bouřilo.
Jeho vlny dosahovaly až do nebes.

מהמזמור הבו לה' בני אלים עם אזכרות שלו ככתבם ונקודותם וצורפם ומקורם ותתייבש ותעבר ביבשה.

אחרי כן תלך ותמצא חומה גדולה של ברזל מן הארץ עד לשמים ותקח בידך סכין ותכתוב עליהם שם היוצא מפסוק הרב לה' ולגדעון עם ניקודו ומקורו ותחתוך בסכין בתוך הברזל ותעשה פתח ותכנס והזהרו שתהזיקו בפתח עד אשר תעבור אתה ותלמידך שלא תסגר יען כי אחרי אשר תעבורו יחזור הפתח ויסגר ואחרי כן תלכו ותגיעו עד הר שעיר.

ובאותו הפעם אנו משליכים לס"מ ממקומו וכבר הוא בידך ימסר, ואז יהיה בידך מוכן שם המפורש כתוב וחרות על טס של עופרת וכן יהיה לך טס אחר ותכתוב עליו חרות שם היוצא מפסוק של זכריה ויאמר זאת הרשעה וישלך אותם אל תוך האיפה וישלך את אבן העופרת אל פיה.

ותכתוב השם היוצא מהפסוק עם ניקודו ומקורו ואחר כן תלך בכל אות נפשך בהר שעיר ושם תמצא סמא"ל הרשע וזוגתו לילית ותחפש אחריהם כי הם ברחו מפניך ונחבאו בחורבא אחת ותמצא אותם בדמות שני כלבים שחורים זכר ונקבה ותקרב אליהם ולא תפחד מהם ותשים על הכלב הזכר הטס של שם המפורש ועל הנקבה הטס האחר ומיד תשים חבל או שלשלת בצוארם והטסים עליהם והם יבואו אחריך עם כל סיעתם ואז חפץ ה' כבר עלה בידך ותביא אותו לדין על הר שעיר שעברת.

ושם יתקע בשופר גדול ויתגלה המשיח ויעביר רוח הטומאה מן הארץ והקב"ה ישמוט אותו לפני הצדיקים ותהיה נאולה שלימה והיתה לה' המלוכה. אם את הדבר הזה תעשה על מתכונתו אשריך ומה טוב חלקך מה נעים גורלך אך הזהר

nad nimi jména odvozená z žalmu *Přiznejte Hospodinu, synové mocní, přiznejte Hospodinu slávu a moc* (Ž 29,1), podle napsaných samohláskových znamének, s permutacemi a s jejich zdroji. Moře se vysuší a přejdete suchou nohou.

Poté půjdete a naleznete ohromnou železnou stěnu sahající od země až do nebes. Vezmeš do ruky nůž a napíšeš na něj jméno odvozené z verše *Meč Hospodinův a Gideonův* (Sd 7,20), spolu s jeho samohláskovými znaménky a s jeho zdrojem. Sekneš nožem do železa, čímž v něm vytvoříš průchod. Vejdi do něj. Dbejte na to, abyste nožem udrželi otvor průchozí a aby se neza-vřel, dokud se svými žáky neprojdeš. Jakmile totiž projdete, otvor se uzavře a zacelí. Pak jděte, dokud nedorazíte k hoře Seir.

V tu chvíli svrhne Samaela z jeho místa, tehdy bude ve vaší moci. Měj v rukách připravenou olovenou tabulku s vyrytým vyloženým jménem spolu s jinou tabulkou, na kterou vyryješ jméno odvozené z verše proroka Zacharjáš *I řekl: 'Toto je ta Svévole' a svrhnul ji do efy a vložil na její otvor kámen olovený* (Za 5,8).

Jméno odvozené z tohoto verše napiš se samohláskovými znaménky včetně jeho zdroje. Pak s velkou radostí vystoupíš na horu Seir, kde nalezneš zlovolného Samaela s jeho družkou Lilit. Budeš je muset najít, protože před tebou uprchnou a skryjí se v ruinách. Tam je nalezneš v podobě černého psa a feny. Neměj strach a přístup k nim. Psovi nasaď destičku s vyloženým jménem a feně nasaď druhou destičku. Potom jim rychle na krk s destičkami připevni lano nebo řetěz. Takto za tebou půjdou i s celou svou tlupou. Pak vykonej Hospodinovo přání a přiveď je k soudu na horu Seir, přes kterou jsi přešel.

Zazní mohutný šofar a zjeví se Mesiáš. Ze země bude odstraněn duch nečistoty a Svatý, budiž požehnán, ho odstraní před spravedlivými. Nastane úplná spása a vláda bude Hospodinova. Pokud to vykonáš správně, budeš veleben. Jak šťastný pak bude tvůj úděl a jak příjemný tvůj osud. Co se však

והשמר בכוונות האמורות אתה ותלמידך ולא תפסיקו מהכוונות אפי' רגע.

וגם הזהר מאד כי כאשר יהיו בידך סמא"ל וזוגתו ויבכו ויתחננו לך שתתן להם דבר מה לאכילה או לשתייה או איזה מזון לקיום גופם לא תשמע להם ולא תתן שום דבר כי יחנן קולו אל תאמן בו והזהר מאד על זה וגם על הכוונות כי אפי' שיהיה בידך צריך אתה שמירה גדולה מאד ולא תגרע דבר מכל אשר אמרנו לך וה' יהיה בכסלך ושמר רגלך מלכד.

ואחר כן עלו שני המלאכים הקדושים בסערה השמים ור' יוסף רואה ובורע ומשתחוה אבל תלמידיו עדין היו נופלין על פניהם ולא יכלו להרים ראשם עד אשר עלו וכאשר עלו המלאכים גם הם קמו בשמחה רבה ואחרי אשר עלו המלאכים קמו ר' יוסף ותלמידיו בזריזות ויסדרו סדרי השמות והאזכרות והכוונות אשר צוו' והשני מסי העופרת ושימו פניהם דרך הר שעיר והנם בדרך והנה לקראתם כתות כלבים שחורים ויקומו עליהם ויסובו עליהם מכל צד ומיד הזכירו השם אשר נצטוו ויפוצו הכלבים מעליהם ויברחו ולא נראו עוד.

ואחר כן הלכו הלוך ועולים עוד כמו מהלך יום ויהי לעת ערב מצאו הר גדול של שלג עצום מאד מן הארץ עד לשמים ומיד נתחזקו בשמות ובצירופים הנז"ל ויעקר ממקומו ובצירוף האחר הנז"ל נתבטל לגמרי ולינו שם בלילה ההוא.

ואחרי כן בבקר השכימו והלכו שני ימים אחרים וביום השלישי כעלות השחר והנה לפניהם ים גדול ורחב ידים אשר היה הולך וסוער וגליו עולים עד לשמים ומיד הזכירו השמות כנז"ל ויעברו בתוך הים כיבשה ובחצי היום הגיעו לחומת הברזל הגדולה מן הארץ עד לשמים ויקח ר' יוסי הסכין אשר כתב עליו השם כנז"ל ויחתוך בחומת הברזל אשר

kavanot týče, buď se svými žáky velmi opatrný a ani na okamžik v nich nepřestávejte.

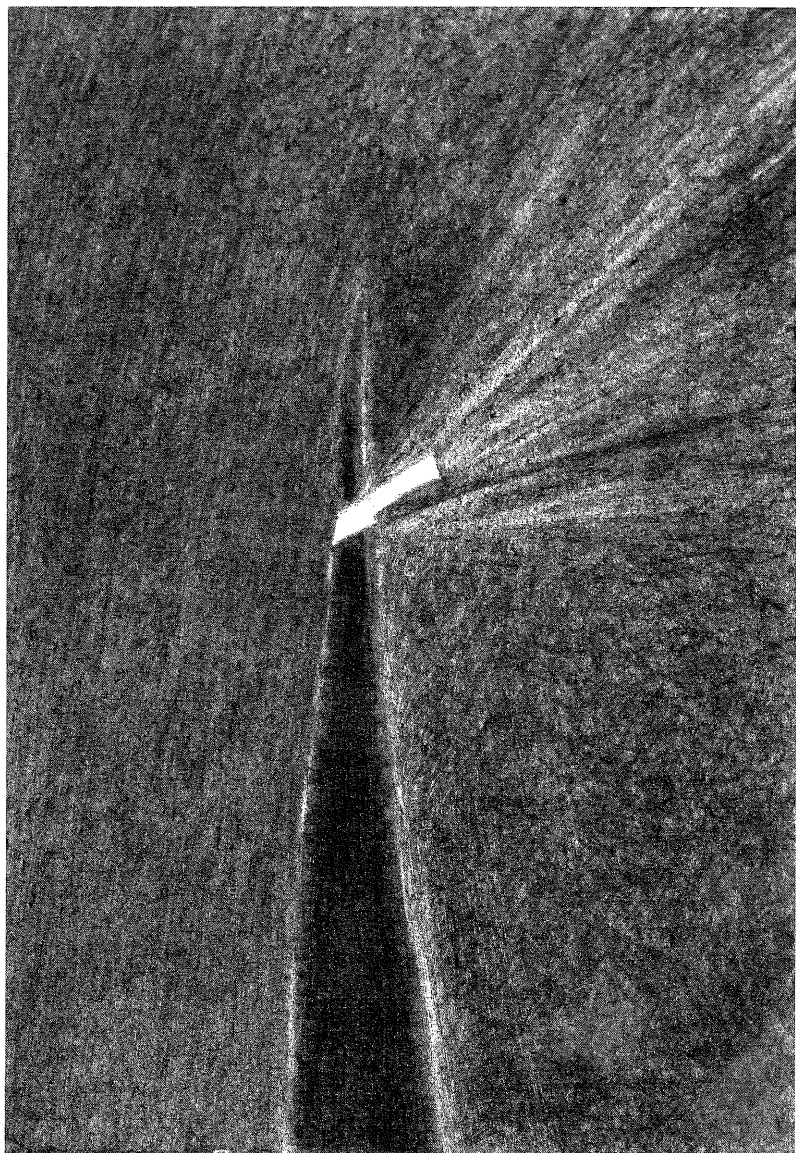
Dej si také velký pozor, až budeš mít v moci Samaela a jeho družku. Budou naříkat a budou tě prosit, abys jim dal něco k snědku nebo k pití nebo cokoliv, čím by nasýtili svá těla. Neposlouchej je a hlavně jim nic nedávej. Bude-li úpěnlivě žadonit, nevěř mu. Dávej si na to dobrý pozor. Stejně tak buď opatrný u kavanot. I když ho budeš mít v moci, musíš se mít neustále na pozoru. Neopomeň nic z toho, co jsme ti řekli, a *Hospodin bude po tvém boku, bude střežit před pastí tvou nohu (Př 3,26).*“

Potom oba svatí andělé vystoupili v nebeské vichřici. Když to rabi Josef spatřil, poklekl a poklonil se. Jeho žáci stále leželi na tvářích. Dokud andělé nevystoupili, nebyli schopni zvednout hlavu. Teprve až vystoupili, vstali i oni a radovali se. Jakmile tedy andělé vystoupili, rabi Josef a jeho žáci s nadšením uspořádali všechna svatá jména, vzývání a kavanot, o nichž byli zpraveni, spolu se dvěma olověnými destičkami. Obrátili se k hoře Seir a vydali se na cestu. Cestou se k nim přiblížila smečka černých psů, která se jim postavila a obklíčila je ze všech stran. Bez meškání vyslovili jméno, o kterém byli zpraveni. Psi od nich utekli, rozprchli se a více se už neukázali.

Pokračovali ve výstupu. Šli celý den. K večeru našli mohutnou sněhovou horu vysokou od země až k nebesům. Posílili se svatými jmény a jejich permutacemi a hora se vyrvala ze svého místa. Při dalších permutacích hora nadobro zmizela. Tu noc tam přenocovali.

Ráno vstali a šli další dva dny. Když třetího dne vyšly červánky, objevilo se před nimi veliké a širé moře, které se zmítalo a bouřilo. Jeho vlny dosahovaly až do nebes. Vyslovili příslušná svatá jména a prošli mořem po souši. V poledne dorazili k železně stěně, která se vypínala od země až k nebesům. Rabi Josef vzal nůž, na nějž napsal příslušné svaté jméno, a zařal do železné stěny,

Rabi Josef vzal nůž, na nějž napsal příslušné svaté jméno,
a zaťal do železné stěny, která byla na dlaň široká.
Tím v ní vytvořil průchod.

היתה עוביה טפח ויעש בה פתח ויחזיקו את הפתח עד אשר עברו כל החמשה תלמידים ובעת עוברם נתעצל אחד מן התלמידים אשר היה אחרון ונשטט הדלת מיד ר' יוסף ונסגר על רגל התלמיד ונלכד רגלו ויצעק מורי ורבי הצילני כי נלכדה רגלי מיד הוציא רבי יוסף הסכין וחתך בברזל סביב רגלו ויעבור והדלת חזר ממקומו.

ויערו לראש הר שעיר וילכו משם עד עת ערב וימצאו בקעה והנה שם כמה חורבות וישמעו קול כלבים צועקים ויבואו לתוך החורבה והנה שם נחבאים שני כלבים שחורים גדולים מאד זכר ונקבה וכאשר קרבו אליהם ויקפצו עליהם לבלוע אותם והיה ביד ר' יוסי הטסים ומיד הרגיש כי הוא סמא"ל ולילית ויושט ידו הימנית ויתן הטם בצואר הכלב הזכר והשמאלית על צואר הנקבה, ותלמידיו בידם חבלים ויקשרו אותם והטסים עליהם. ומיד כאשר ראו כי כלתה עליהם הרעה נפשטו מצורת כלב ונתלבשו בצורתם בצורת אדם ולהם כנפים ומלא עינים כמו אש בוערה ויתחננו ויבקשו מרבי יוסי ליתן להם לחם ומים כדי להתקיים ולעמוד ויאמרו לו אדוני עתה הנה אנחנו עם כל מחנותינו כפופים ואסורים בדרך ואין בנו כח עוד ועשה בנו כטוב בעיניך רק תן לנו במה לחיות בו כי הושלכנו ממתיצתינו אשר היינו נוונים מזיו השכינה מאחורי הפרגוד ועתה למה נמות תן לנו מזון לחיותינו עד בואנו אל שעיר.

וימאן רבי יוסי כאשר צווה ולא רצה לתת להם מאומה ויהי המה הולכים בדרך רבי יוסי עם תלמידיו שמחים וטובי לב ופניהם פני להבים וסמא"ל ולילית עם כל מחניהם הולכים ובוכים וישמח ר' יוסף והתחיל לזוח דעתו עליו ויאמר מי האמין לשמועתנו שהיו אומרים שלא יעלה בידנו והנה זה היום ישמחו השמים ותגל הארץ ויאמרו בגוים ה' מלך.

kteřá byla na dlaň široká. Tím v ní vytvořil průchod. Udržovali ho, aby jím mohlo projít všech pět žáků. Když jím procházeli, poslední z žáků se zpozdil. Rabi Josef nad otvorem ztratil kontrolu a stěna sevřela žákovu nohu. Vykríkl: „Učitelé, rabi, zachraňte mě. Má noha je v pasti.“ Rabi Josef vytáhl nůž, vyřízl v železe kolem nohy otvor a uvolnil ji. Otvor se poté znovu uzavřel.

Pak vystoupili na vrchol hory Seir, odkud šli dál až do setmění. Našli platinu, na které bylo mnoho ruin. Byl slyšet štěkot psů. Vstoupili do ruin, kde se schovával mohutný černý pes s fenou. Když se k nim psi rozběhli a chtěli je pohltit, měl rabi Josef v ruce připravené tabulky. Jakmile rozpoznal, že je to Samael a Lilit, navléknul pravicí jednu tabulku na krk psa a na krk feny navléknul levicí druhou tabulku. Jeho žáci měli připravena lana, kterými psy spoutali, hned jak měli na sobě tabulky. Ti viděli, že je s nimi zle, odložili podoby psů a oděli se do svých skutečných podob, totiž do podoby lidí s křídly plnými očí žhnoucích jako oheň. Začali žadonit a prosili rabiho Josefa o chléb a vodu, aby se mohli občerstvit. Řekli mu: „Náš pane. Vždyť jsme už se všemi svými zástupy podrobili a spoutáni tvou rukou. Jsme už bezmocní. Jednej s námi, jak uznáš za vhodné, jen nám poskytni to, čím jsme živi. Vždyť jsme byli vyhnáni z našich sídel, kde jsme se živili září Šechiny zpoza opony. Proč bychom teď měli umírat? Nakrm nás, abychom zůstali živi, dokud nás nepřivedete na horu Seir.“

Rabi Josef, jak mu bylo nařízeno, odmítl a nic jim nepovolil dát. Rabi Josef šel tedy spolu se svými žáky cestou nazpět. Radovali se, měli dobrou náladu a jejich tváře doslova zářily. Samael a Lilit se všemi svými zástupy šli s nimi a naříkali. Rabi Josef se radoval a začal se vychloubat: „*Kdo uvěří naši zvěsti (Iz 53,1) z těch, kteří říkali, že neuspějeme? Toto je den, kdy se zaradují nebesa a země se bude veselit a mezi národy řeknou: Hospodin je král.*“ (1Pa 16,31)

אז ענה סמא"ל ויאמר ידעתי כי יכול תוכל ולא יבצר ממך
מזימה ויבכה בכיה גדולה ויאמר אדוני מה תפחד ממני
ומכל מחנותי אין לנו עוד שום כח וחוזק והגנו כולנו תחת ירך
לעשות רצונך אלא יותן לנו דבר מה להחזיק רוחינו כי במה
נעמוד ונתקיים עד בואנו שמה.

ויען ר' יוסף ויאמר לא אתן מאומה כאשר צווה ויהי בבואם
קרוב להר שעיר לקח ר' יוסף קורט לבונה להריח בה.
ויאמר סמא"ל ואם לא תתן לי אכילה תן לי מעט מזה הלבונה
אשר בידך להריח בה וישט ר' יוסי את ידו ויתן לו מעט
מהלבונה אשר בידו ויוציא סמא"ל ניצוץ אש מפיו וישרוף את
הלבונה ועדינה ביד ר' יוסי ויעל עשנה לאף סמא"ל וינתק את
המוסרות והחבלים וישלך מעליו את טסי העופרת ויתנגד הוא
עם היילותיו ויפגעו בתלמידים וימותו מהם שנים מיד מקול
התרועה אשר הריע סמא"ל והיילותיו ושנים אחרים נפגעו ויצאו
מדעתם ונשאר ר' יוסף לבדו הוא ותלמיד אחד והוא עייף ויגע
ומשתומם ולא ידע כי בנפשו נתן לו הלבונה והקטיר לפניו
באופן שעשה אותו ע"ז ונתבטלו כוחות הקדושה שבטסי
העופרת ע"י הקטרת ובעונות לא שמר דברי המלאכים ובאותו
רגע היה כל ההר עשן חשך ואפלה ובת קול יצאת ואמרה אוי
לך יוסף ואוי לנשמתך שלא שמרת אשר צויתה ועבדת ע"ז
והקטרת קטרת לסמא"ל והנה הוא רודף אחריו לטרדך מן
העולם הזה ועולם הבא. ותלמיד האחד נשאר עם ר' יוסי עייף
ויגע וחלש והגיע עד שערי מות וישבו שם תחת אילן אחד כמו
שתי שעות וינוחו ואחר כך קברו שני התלמידים והלך לו רבי
יוסף עם תלמידו האחד לחזור לדרכם ונהפכו תואר פניהם
חשוכים ירוקים וחלשים ביותר והשנים האחרים נכנס בהם שד
וברחו והלכו להם אשר לא נודע באיזה מקום עד כי לבסוף באו

Na to mu Samael odpověděl: „Věděl jsem, že jsi toho schopen a že nic nemůže překazit tvůj plán.“ Hořce zaplakal a pokračoval: „Můj pane, proč se mě a mého zástupu obáváš? Už jsme naprosto bezmocní. Máš nás v moci a musíme konat tvou vůli. Dej nám však něco, co občerství našeho ducha. Jinak tu cestu nevydržíme.“

Na to mu rabi Josef odpověděl: „Nic vám nedám! Jak jsem řekl.“ Jakmile se přiblížili k hoře Seir, rabi Josef vzal kousek kadidla, aby k němu přivoněl. Samael řekl: „Když mi nedáš nic k snědku, dej mi aspoň trochu kadidla, které neseš, abych k němu přivoněl.“ Rabi Josef natáhnul ruku s kadidlem a nabídnul mu z něj. Ze Samaelovy tlamy vyšlehla ohnivá jiskra a zapálila kadidlo, které měl rabi Josef ještě v ruce. Jakmile dým z kadidla vystoupil k Samaelovu nosu, zpětrhal pouta a lana, odhodil olověné tabulky a napadl se svou tlupou žáky. Dva z nich okamžitě zemřeli, když uslyšeli řev Samaela a jeho tlupy. Další dva žáci při jejich útoku zešleli. Zůstal pouze rabi Josef s jedním zcela vyčerpaným a hrůzou vyděšeným žákem. Neuvědomil si totiž, že tím, že Samaelovi poskytl kadidlo, kterým mu pak podkuřoval, jednal jako modloslužebníci. Síly svatosti, které byly v olověných tabulkách, v důsledku zneužití kadila odstoupily. Tímto pochybením rabi nedodržel slova andělů. V tu chvíli byla celá hora plná kouře, dýmu a temnoty. Ozvala se *Bat kol* a řekla: „Běda ti, Josefe! Běda tvé duši, která nestřežila to, co jí bylo nařízeno. Dopustil ses modloslužebnictví a podkuřoval jsi kadidlem Samaelovi. Bude tě pronásledovat, aby tě vypudil z tohoto světa i ze světa, který přijde.“ S rabim Josefem zůstal jeden zcela vyčerpaný a zesláblý žák. Došli až k branám smrti, kde se pod jedním stromem asi na dvě hodiny posadili, aby si odpočinuli. Rabi Josef pak se svým jediným žákem pohřbili dva mrtvé žáky a společně vyrazili na zpáteční cestu. Jejich tváře potemněly, zbledly a povadly. Zbylé dva žáky posedli démoni. Uprchli a zmizeli bůhví kam. Nakonec se asi po měsíci

Rabi Josef natáhnul ruku s kadidlem
a nabídnul mu z něj.

לעיר צפת אחר חדש ימים ומתו בקרוב מחמת הצער שהיו מצערים אותם השדים.

ואהרי זאת הגיע ר' יוסף לעיר צידון ושם ישב ויצא לתרבות רעה כיון שראה שלא נעשתה עצתו ובפרט ששמע הבת קול הנו' נתייאש מן העולם הבא וכתר ברית עם לילית המרשעת ומסר עצמו בידה ותהי לו לאשה והיה מטמא עצמו בכל טומאות עד כי בשמות הקדש ושאר שמות והשבעות אשר היה יודע היה משתמש בהם להרוג והיה משביע רוחין ושדין בכל לילה להביא לו את אשר יחפוץ וכה משפטו ימים רבים עד כי אהב מכל הנשים אשת מלך יון והיה מביא אותה כמעט בכל לילה ובבקר היה מצוה להחזירה.

ויהי היום ותאמר המלכה אל המלך כי בכל לילה בחלומי מביאים אותי למקום אחד ונוקק לי איש אחד ובבקר אני מוצאת את עצמי במיטתי ואני מלוכלכת משכבת זרע ולא ידעתי מאין יבא לי זה אז המלך הרגיש בדבר ושלה לקרוא לחרטומים ושם אותם שומרים בבית המלכה עם נשים אחרות ויאמר אליהם שיהיו מוכנים וזריזים בהשבעות ושמות הטומאה לעכב אותם שיבואו לקחת המלכה וכן עשו וישבו על משמרתם.

ובלילה ההוא באו השדים כמצות ר' יוסי ומיד הרגישו ועשו פעולות והשביעו אותם לדעת מה זה ועל מה זה ויאמרו השדים אנו שלוחי רבי יוסף אשר יושב בצידון מיד המלך שלח שר צבא אחד בספרים ומנחה לשר צידון כי מיד ישלח לו לר' יוסף חי להינקם ממנו ולעשות בו יסורין קשים.

ויהי כאשר ראה ר' יוסף כי כלתה אליו הרעה ויודע הדבר על פי השדים אשר שלח מיד קודם שהגיע הכתב לשר צידון הלך והשליך עצמו לים ומת.

objevili ve městě Safedu, kde brzy na následky utrpení, kterým je démoni soužili, zemřeli.

Po těchto událostech přišel rabi Josef do města Sidonu, kde se usadil. Zde propadl špatným mravům. Viděl totiž, že se jeho plán nezdařil. Navíc slyšel *Bat kol*, jak mu bere naději na budoucí svět. Uzavřel tedy smlouvu se zlovolnou Lilit. Vydal se do jejího náručí a ona se stala jeho ženou. Poskvrnil se všemi možnými oplzlostmi. Svatá jména i jména ostatní včetně zapřísahání, která znal, zneužíval dokonce i k zabíjení. Každou noc zaklínal duchy a demony, aby mu přinesli, co si přál. Tak to prováděl mnoho dní, dokud se nezamíloval do ženy řeckého krále. Téměř každou noc si ji pomocí démonů nechával přinášet a k ránu ji zase nechával vrátit na její lůžko.

Jednoho dne řekla královna králi: „Každou noc jsem ve snu unášena na nějaké místo, kde mě jakýsi muž zneužívá. Když ráno procitám na svém lůžku, jsem potřísněna semenem. Netuším, odkud se bere.“ Král byl otřesen. Ihned nechal přivolat čaroděje a přikázal jim, aby spolu s ostatními ženami hlídali v královnině paláci. Nařídil jim, aby byli ve stěhu a svým zaříkáním a tajemnými formulemi zadrželi ty, kteří by se snažili královnu unést. Čarodějové se tedy připravili a zůstali na stráž.

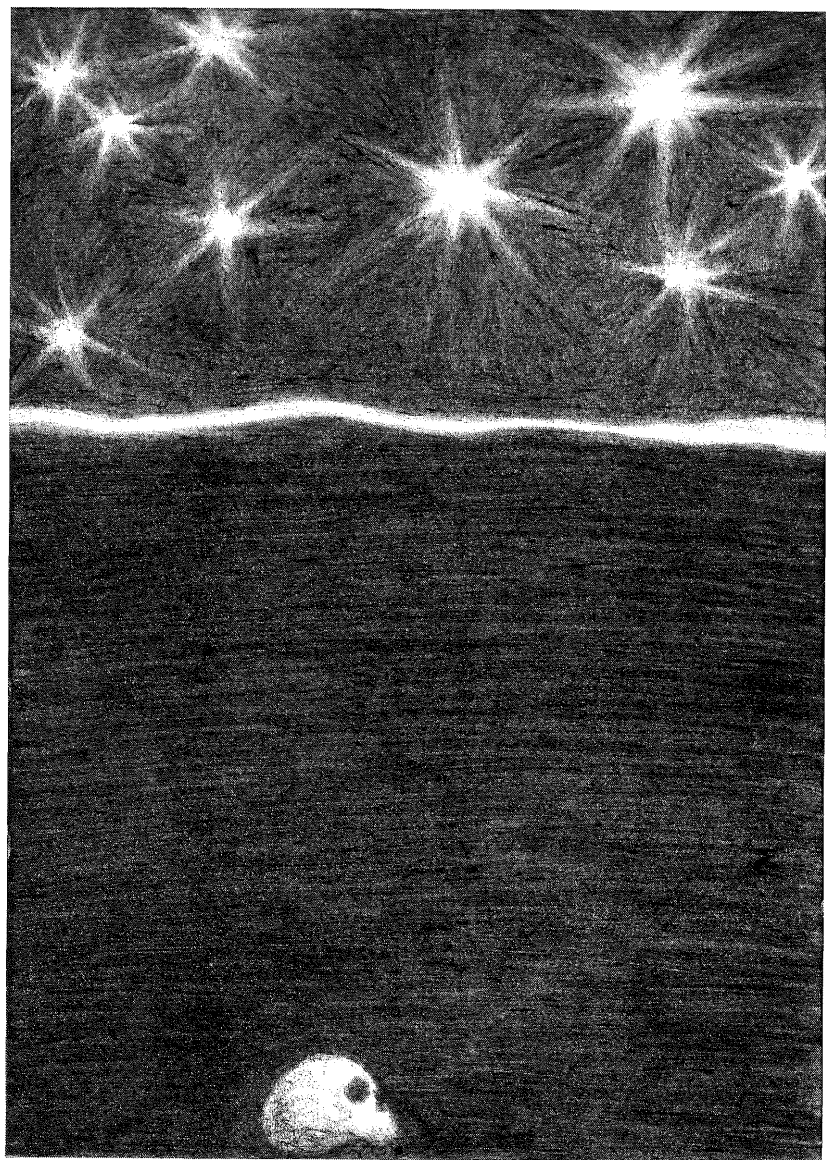
V noci přišli na příkaz rabiho Josefa démoni. Hned jak čarodějové zavětřili, pustili se do díla a zapřísahali je, aby oznámili, co jsou zač a proč tu jsou. Démoni jim odpověděli: „Poslal nás rabi Josef, který sídlí ve městě Sidonu.“ Král neváhal a vyslal velitele svého vojska s průvodním psaním a s dary za vládcem města Sidonu, aby mu rabiho Josefa vydal živého. Chtěl se mu totiž pomstít a krutě ho mučit.

Když se však rabi Josef od démonů, které vyslal, dozvěděl, že je s ním zle, skočil do moře. Svůj život ukončil dříve, než se dopis dostal do rukou správce města Sidonu.

ואני התלמיד החמישי נשארתי לבדי מוטל על ערש דוי כל
ימי ואין רפואה למכתי וכל אברי מרתתין ואין לי
מנוחה מן השדים וכתבתי זה המעשה לזכרון וה' ירחם עלי
ויאמר לצרותי די. כה דברי התלמיד יאודה מאיר אשר היה
במעשה הגדול הנז"ל מר' יוסף דילה ריינה, עד כאן:

Já, pátý žák, jsem po všechen čas upoután na lůžku. Všechny údy se mi třesou, démoni mi nedopřejí chvilku klidu. Na má trápení není žádný lék. Sepsal jsem tento příběh, aby neupadl v zapomnění. Kéž se nade mnou Hospodin slituje a mé utrpení ukončí. Až potud slova Jehudy Meira, jednoho z žáků, kteří byli přítomni velikému dílu rabiho Josefa de la Reiny.

Doufej v Hospodina celým svým srdcem,
na svůj rozum však nespolehej (Př 3,5).

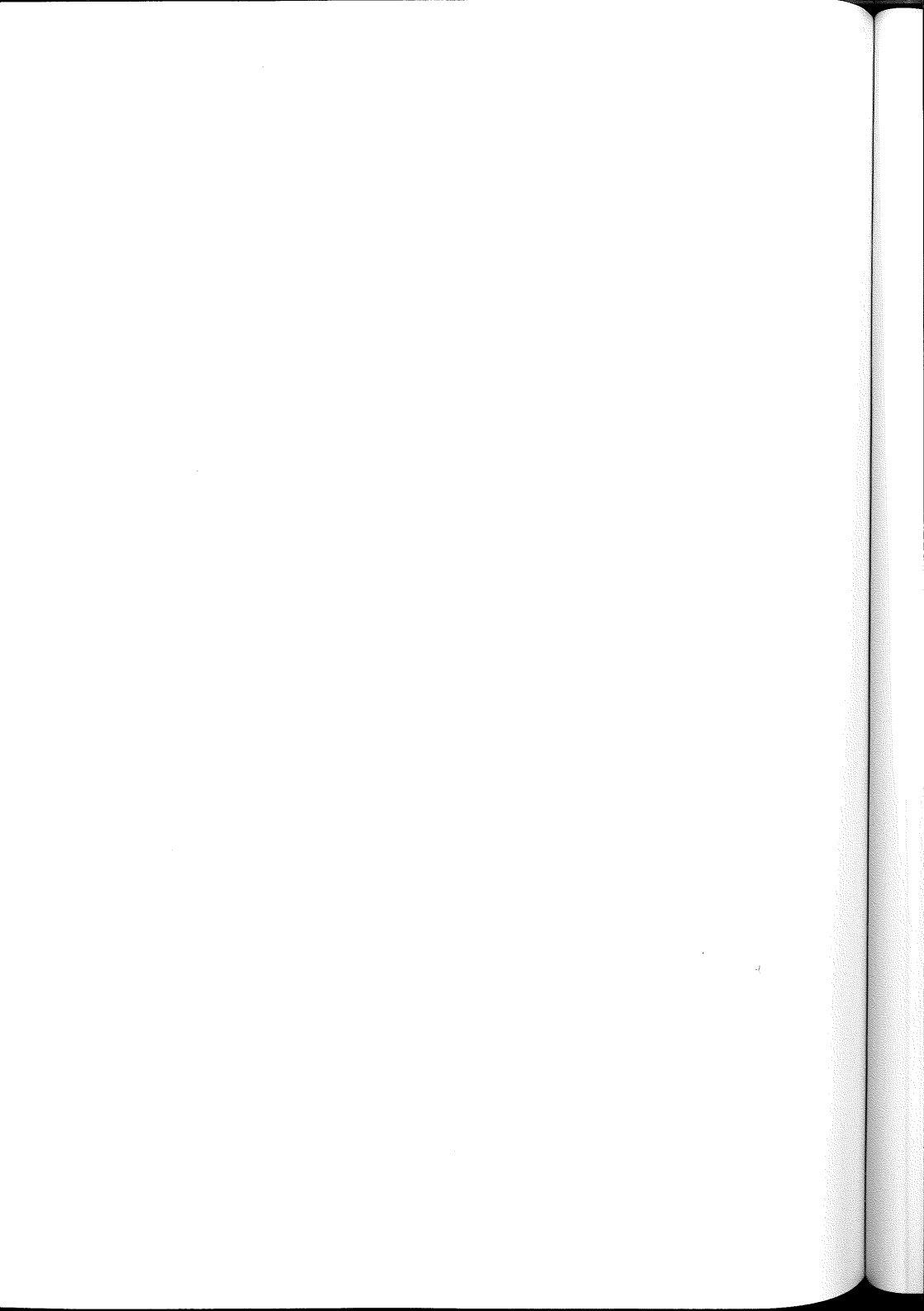

ואני המעתיק העתקתי אותו מכתבים ישנים בלויים מאד אשר מצאתי אותם בגניזות ספרים אשר בצפת תוב"ב בכאן וכתבתי המעשה הזה לאות ולזכרון למען אשר לא יקרב איש זר להביא הגאולה הגם שאפשר שיפציר הדבר בחכמתו. וגם מזה נהיה למוסר והשכל במה שאמר שלמה בחכמתו בטח אל ה' בכל לבך ואל בינתך אל תשען שהיה ראוי שלא יבטח על בינתו וחכמתו ויהיה בטחונו בהקב"ה וגם שמזה יראה האדם כמה מתחזק ס"מ וסיעתו מעונותינו שבשביל דבר מועט כזה נתבטל כח קדושת השמות הקדושים ונתגבר וחזר למקומו וגם יראה כמה גדול כח השמות הקדושים ובזה ילמד ליראה את השם הנכבד הנורא ויחזור בתשובה שלימה לפניו יתברך ובזה יבא הגאולה השלימה ע"י הקב"ה בעצמו יחזיר שכינתו למען קדשו ויאודה וישראל בבנין אריאל ובביאת הגואל אכ"ר.

תושלב"ע.

Já, opisovač, jsem ho přepsal z velmi starých a vetších spisů, které jsem našel v genize města Safedu, necht' je rychle postaveno a zbudováno za našich dnů. Opsal jsem tento příběh pro výstrahu, aby se na něj nezapomnělo. Aby se žádný nehodný člověk nesnažil urychlit spásu, a to ani tehdy, kdyby si ji svou moudrostí dokázal vyprosit. Rovněž z toho plyne poučení a zamýšlení o tom, co moudře řekl Šalomoun: Doufej v Hospodina celým svým srdcem, na svůj rozum však nespolehej (Př 3,5). Člověk by neměl spoléhat pouze na svůj rozum nebo na svou moudrost. Měl by doufat ve Svatého, budiž požehnán. Člověk se z tohoto příběhu může také poučit, jak moc Samael se svou tlupou sílí z našich přestoupení. Vždyť pouze maličkost způsobila, že moc svatých jmen přestala působit a Samael nabral síl a vrátil se na své místo. Z příběhu je také zjevné, jak mocná svatá jména jsou. Z toho všeho by se měl člověk naučit bázni před slavným a hrozným jménem a navrátit se v dokonalém pokání před tvář Požehnaného. Jedině tak přijde konečné vykoupení a sám Svatý, budiž požehnán, pro svou svatost a kvůli Judovi a Izraeli navrátí Šechinu do stavby Ariel a nastane příchod Vykupitele. Amen, taková budiž Jeho vůle.

Završeno a dokončeno k chvále Boží, Stvořitele světa.

Dodatky

Rabi Avraham ben Eliezer ha-Levi: Úryvek z *Igeret sod ha-geula*

[Roku 5250 (1490) mělo nastat vykoupení.]

Nebyli jsme toho však hodni, neboť dvacet let před rokem 5250 žil jistý člověk, který zneužíval královskou korunu.¹ Rozhodl se, že přivolá na zemi Samaela a jeho sluhu Amona z No, zláme jim křídla, pokoří jejich moc, spoutá je a vykoření vládu Edomu ze světa. Padne-li totiž jejich svazek, padne i Edom. Podle mého soudu měl takový záměr i rabi Pinchas, otec Nachmana, pokoj s ním. V knize o Nachmanových proroctvích² je uvedeno, že to rabi Pinchas zamýšlel provést. Na základě jisté tradice bylo nutné, aby onen muž shromáždil deset učenců před vchodem do modloslužebného domu³ stojícího v polích. V okamžiku, kdy by Samael sestoupil, mělo k němu přistoupit všech deset mužů a nasadit mu na hlavu měděnou přilbici s vyrytým jménem o čtyřiceti dvou písmenech. Pak mu měli říct: „Jméno tvého Pána je na tobě.“ (*Gitin* 68a) Tím by byl spoután, padnul by a nemohl by vstát. Ten muž měl mít na ruce zlatý prsten s vyrytým jménem o čtyřiceti dvou písmenech spolu s ostatními svatými jmény. Začali tedy zařikávat Samaela a jeho služebníka Amona z No. Během zařikávání se zvedl prudký a silný víchř, nastalo krupobití a hřměly blesky. Nakonec na zemi sestoupil Samael a Amon z No v podobě zmijí. Zdá se mi, že v knize, ve které jsem našel toto vyprávění, bylo napsáno, že Samael byl vysoký jako trám, kdežto Amon z No byl o něco menší. Zmiňuji to proto, že uběhlo mnoho času od chvíle, co jsem spatřil tento příběh. Jeden důvěryhodný muž mi vyprávěl, že viděl Amona z No na vlastní oči, když ho donutil přijít, aby napsal odpověď na jednu otázku. Jeho tělo mělo podobu hada o velikosti dvou loket. Měl ruce a nohy. Hlava se podobala hlavě kocoura. Oči mu zářily jako žhavé uhlíky. Když se odějí do vzduchu,

¹ Viz *Pirkej Avot* (1,13); synonymum pro zneužívání Tóry k vlastnímu prospěchu.

² Proroctví chlapce Nachmana, syna rabiho Pinchase, in: rabi Avraham ben Eliezer ha-Levi, *Nevuar ha-jeled*.

³ *Bejt avoda zara* – zřejmě je myšlen kostel.

aby mohli sestoupit dolů, jeví se v takových podobách. Jakmile učenci spatřili tento ohromný výjev, popadl je strach a rozutekli se. Zůstal pouze muž, který je zapřísahal, neboť byl v podobných praktikách zkušený a srdce měl jako lev, takže se nepolekal ani nezděsil. Přistoupil k Samaelovi a nasadil mu na hlavu měděnou přilbu, avšak pochybil tak, *jako opilec vrávorá ve vlastních zvrzácích* (Iz 19,14). Samael a jeho služebník Amon z No s ním mluvili listivě a řekli mu: „Víš, že přestože jsme spoutáni, není toto pouto nijak pevné. Vždyť to stejné by mohli udělat i jiní mudrci, avšak neudělali to. Chtěli jsme být spoutáni tvou rukou a stát se tvými služebníky. Pokud však uděláš následující: Vejdi do tohoto domu,¹ připrav stůl a zapal na něm příslušné kadidlo. Mocí tohoto kadidla budeme spoutáni navěky.“ Šálili ho, až ho obelstili, aniž by si v tom spěchu uvědomil, že mu lžou, aby se osvobodili. Tento skutek byl totiž modloslužbou, která měla znesvětit svatost prstenu, jakmile s ním vejde do nečistého domu modloslužby a vykoná to, co mu řekli. Ihned, jakmile začal stoupat dým z kadidla, získali křídla, obrátili se a vystoupili vzhůru. Ten muž tak zhřešil před Pánem, provinil se Hospodinu a *nesl hřích mnohých* (Iz 53,12). Viděl jsem totiž jakéhosi znalce dotazování andělů, kterému jeho anděl odpověděl, že tento skutek zapříčinil prodloužení vyhnanství (*galut*) o 40 let.

Rabi Šelomo ben Jaakov Ajlon (Solomon ben Jacob Ayllon): Příběh o Josefu Dolfinovi

Budu vám vyprávět hrůzostrašný příběh, který svým žákům jednou odhalil Boží muž rabi Jicchak Lurija. V *Knize o převtělování* je popsáno, jak za rabim Jicchakem Luriou jednou doběhnul černý pes. Ari² svým žákům řekl: „Do tohoto černého psa se převtělila duše rabiho Josefa Dolfiny. Usiluje u mě o nápravu za událost, kterou prožil ve svém minulém životě.“³ Tolik je psáno v *Knize o převtělování*. Příběh tam ale popsán není. Rabi Jicchak však tento

¹ Tj. do kostela.

² Ari – zkratka z „aškenazi rabi Jicchak“ [Luria].

³ *Sefer ha-gilgulim ha-šalem*, (s. 89a). Viz také výše kap. Osobnost rabiho Josefa de la Reiny – historické doklady, s. 18.

příběh vyprávěl svým žákům. Musel ho znát prostřednictvím Božské inspirace – je totiž známo, jak svatý muž to byl. Já jsem příběh přejal ve svatém jazyce od velkého gaona, našeho učitele a mistra, rabiho Šelomo Ajlona, vrchního soudce svaté sefardské komunity v Amsterdamu. Příběh je následující:

Ve svaté zemi v Hebronu žil zbožný muž, vynikající znalec zákona zběhlý v Tóře a ve zbožném způsobu života. Tento zbožný muž studoval Tóru do hloubky a byl znalcem pravé moudrosti, moudrosti kabaly. Tehdy byl nalezen rukopis svaté knihy *Zohar*, který byl pak odhalen celému světu. Tento zbožný muž, rabi Josef, měl ze *Zoharu* obrovskou radost. Shromáždil kolem sebe kroužek učenců a společně studovali kabalou dnem i nocí. Téměř nepopsatelným způsobem umrtvovali své tělesné schránky. Rabi Josef své společníky v askezi předčil. Všechny své dny trávil v odloučení za přísného půstu. Když ho společníci opustili, zamkl se do oddělené místnosti a modlil se s velkým zanícením. Toto prováděl každý den. Přes noc ležel na holé zemi, válel se v popelu a naříkal kvůli zničení Chrámu. Opakoval to tak dlouho, dokud se mu nezjevil Elijáš a neprozradil mu skrytá tajemství a kombinace svatých jmen. Elijáš za ním chodil každý den. Rabi Josef se modlil vznešené modlitby, každý den plakal a naříkal, až mu Bůh vyjevil konec dnů a brzký příchod spravedlivého spasitele, který shromáždí Izrael z vyhnanství. Od té doby se mu však Elijáš přestal zjevovat. Když rabi Josef viděl, že Elijáš k němu nepřichází, velmi se kvůli tomu rmoutil, naříkal v modlitbách a prosbách a ještě více své tělo umrtvoval, postil se a ponořoval do mikve. Takto trpěl po následujících čtyřicet dnů, během nichž neustále volal: „Elijáši, Elijáši, kde jsi? Kde otálíš? Proč se mi neukážeš?“

Jakmile uplynulo těchto čtyřicet dnů, přišel za ním Elijáš a řekl: „Ty smrdutá kapko semene,¹ nejsi víc než pouhý prach a popel. Proč svými modlitbami burcuješ horní a dolní světy? Copak nevíš, že dosud žádnému člověku, dokonce ani prorokům, nebyly takové věci vyjeveny? A kolik mudrců, zbožných a svatých mužů se za ně marně modlilo. Vždyť to jsou tajemství a mystéria, která dosud nebyla nikomu zjevena. Svým nářekem a pláčem nic nezmužješ.“ Když zbožný muž Elijáše vyslechl, začal plakat a naříkat. Posléze

¹ Parafráze na *Pirkej Avot* 3,1.

člověka ani zvíře, které by ji neslo, dokud se neocitla na lůžku rabiho Josefa. Pokaždé viděla, jak s ní spí. Přesto ze sebe nebyla schopna vydat ani hlásku. Byla vyděšená a zmatená z toho, jak se na takovém místě ocitla. Ráno těsně před svítáním pak byla odnášena zpět do svého paláce. Celé dva měsíce si rabi Josef nechal mocí svatých jmen přinášet královnu Dolfinu. Proto se podle královny nazývá rabi Josef Dolfina.

Nakonec ale královna přece jen přišla za králem a řekla mu vše, co se jí každou noc děje. Král se vyděsil a řekl královně: „Jistě velmi dobře znáš vzhled muže, k němuž jsi každou noc unášena.“ Královna odvětila: „Ano můj králi. Kdyby ten muž stál zde, poznala bych ho.“ Potom dopodrobna králi popsala jeho podobu.

Král využil veškeré výzvědné prostředky, které měl k dispozici, aby vše prošetřil. Nakonec se ukázalo, že tou osobou je rabi Josef, který žil poblíž města a o jehož neuvěřitelných činech se mezi lidmi povídalo. Jeho podoba přesně odpovídala popisu královny. Král Francie k němu vyslal posly, aby ho k němu ihned přivedli. Když poslové vtrhli do domu rabiho Josefa, celý ho prohledali, ale nikoho nenalezli. Najednou se ozvalo: „Co po mně chcete? Jsem zde. Vraťte se ke králi a řekněte mu, že ho netoužím spatřit a nechci k němu přijít. Pokud mi něco chce, ať mi přes vás pošle zprávu.“ „Kde jsi? Ukaž se nám!“ zvolali poslové. Hlas sice slyšeli, ale nikoho neviděli. Odpověděl jim: „Jděte za svým králem a řekněte mu, co jsem vám řekl. Proti mně jste bezmocní.“¹

Poslové z toho byli zmatení a vyděšení. Spěchali ke králi a řekli mu vše, co se stalo, a co mu rabi Josef vzkazuje. Řekli mu také, že se jedná o Žida. Jakmile to král uslyšel, poslal Židům vzkaz, v němž jim nařizoval, aby mu rabiho Josefa dovedli. Museli ho tedy ke králi předvést. Židé se tím velmi trápili. Věděli totiž, co vše rabi Josef pomocí svatých jmen dokáže. Proto se ho obávali ke králi odvést. Kdo ví, co by před ním učinil. Mohlo by to, nedej Bože, vést až k pogromu.

Poslali tedy rabimu Josefovi vzkaz, aby svými skutky nevystavoval Izrael nebezpečí a aby se neprotivil vůli krále a vydal se mu na milost. Všemi do-

¹ Podobná historka se dochovala o Rašim a Godfreyovi z Bouillonu. Legenda je zaznamenána v knize *Šašelet ha-kabala* od rabiho Gedalji ibn Jachji (1587). Viz Sládek, *Raši (1040–1105)*, s. 491.

stupnými prostředky a přimlouvami se pak pokusí rabiho zachránit. Pokud by to nechtěl učinit, bude exkomunikován ve všech synagogách a studovnách troubením na *šofar* a mocí svatých jmen. Žádné zázraky mu pak už nepomohou.

Když rabi Josef vyslechl tento vzkaz, uvědomil si, že pro něj není záchrany. Obzvláště tehdy, postaví-li se proti němu i Židé. Z krále strach neměl, ale proti Židům byl bezmocný. Vystoupil tedy na vysokou horu a ukončil svůj život skokem ze srázu.

Židé o jeho smrti ihned informovali krále a vysvětlili mu, že byl šílený a ve svém pomatení si sáhl na život. Král nařídil, aby byl pohřben se všemi poctami, neboť se doslechl, že to kdysi býval velký muž a že všechny tyto skutky konal v pomatení mysli. Králi bylo učiněno zadost a země zůstala v míru.

Moji milí, z tohoto příběhu se můžeme poučit, jak velkou moc *sitra achra* má. Dokonce i tak zbožný muž nedokázal svou zbožností vzdorovat a byl lapen do její moci. Byl ztrestán a převtěnil se do černého psa. Rabi Jicchak Luria, blahé paměti, duši rabiho Josefa Dolfiny napravil. Tak to zjevil rabi Jicchak Luria, blahé paměti, svým žákům, jinak by tento příběh zůstal zapomenut. Člověk by tedy neměl být překvapen, pokud uvidí někoho provádět neuvěřitelné činy. Děje se to prostřednictvím *sitra achra*. Držme se od takových lidí co nejdál. Matou a kazí svět, páchají mnoho zla, ale dobro žádné. Buďte celým srdcem se svým Bohem. Nepotřebujeme žádného proroka kromě Elijáše, nechtě se brzy vrátí s dobrým poselstvím o spáse a útěše, brzy za našich dnů. Amen.

Glosář

- Adonaj** – doslova „můj Pán“. Jedno z biblických Božích jmen. V liturgii se namísto jména → *Havaja* čte právě *Adonaj*. Mimo synagogu se většinou nevyslovuje ani *Adonaj*, ale pouze *Ha-Šem*, tj. „Jméno“.
- Akatriel** – jméno anděla, o němž se zmiňuje Talmud, *Berachot* 7a: „Rabi Jišmael ben Eliša řekl: Jednou jsem vstoupil do nejvnitřnější [svatyně], abych páčil kadidlo, a spatřil jsem *Akatriela Jah*, Hospodina zástupů, jak sedí na vysokém a vznešeném trůnu...“
- Amalek** – Amalek byl synem Elifaze, který byl synem → Ezaua (viz *Gn* 36,12). Jeho potomci – Amalekitští – jsou považováni za úhlavní nepřátele Izraele. Amalekitští jako první zaútočili v Refidim na Izraelce prchající z Egypta a svedli s ním bitvu, v níž byli poraženi. Hospodin poté prohlásil, že Amalekovu památku nadobro vyhladí (*Ex* 17,14). Amalek se stal synonymem nepřítele Židů. Všichni, kteří usilují o vyhlazení Izraele, jsou z tohoto pohledu považováni za potomky Amaleka (Agag, Haman, Římané a v novější době nacisté). Z konkrétní podoby kmene vzešlého z Amaleka se tedy časem stal abstraktnější pojem, který představuje anti-semitismus jako takový.
- Amida** – jinými názvy jsou *Tefila* (modlitba) nebo *Šemone esre* – modlitba osmnácti respektive devatenácti požehnání, která se pronáší třikrát denně (při ranní modlitbě – *šacharit*, odpolední modlitbě – *mincha* a večerní modlitbě – *maariv*). Je ústřední složkou všech tří bohoslužeb. Při jejím pronášení se musí stát – odtud název *Amida*, tj. „vstojte“. Po modlitbě *Amida* následuje *Tachanun*, tj. → *nefilat apaim*.
- Amon z No** – původem egyptské božstvo (pravděpodobně z Théb – No). V Bibli se o něm vyskytuje zmínka na více místech: *Na* 3,8; *Ez* 30,14–16; *Jer* 46,25.
- Ariel** – doslova „Boží lev“. Poetické přívlastko Chrámu nebo Jeruzaléma.
- Asija** – Svět učinění. Nejspodnější ze čtyř světů (postupně od nejvyššího k nejnižšímu): *Acilut* – svět emanace, *Berija* – svět stvoření, *Jecira* – svět utváření, *Asija* – svět učinění. Hmotný svět je podle kabalistického učení nejspodnější úrovní světa *Asija*.

Bat kol – doslova „dcera hlasu“. Nebeský hlas, který po skončení proroctví člověku vyjevuje Boží vůli.

Safed (Cfat) – město v Horní Galileji položené na hoře v nadmořské výšce 700 m nad mořem. Město proslulo působením plejády významných kabalistů. Z těch nejznámějších to byli například rabi Moše Kordova, rabi Elijahu di Vidas, rabi Jicchak Lurija, rabi Chajim Vital, rabi Josef Karo a mnoho jiných.

Sidon – Město ležící asi 40 km severně od Týru v dnešním Libanonu.

Dönme – turecky „odpadlík“. Takto byli označováni přívrženci Šabataje Ceviho, kteří navenek přijali islám a současně zachovali některé prvky judaismu.

Edom → Ezau

Efa – objemová míra – cca 36 litrů.

Ekje – (alef-he-jod-he) jedno z biblických Božích jmen odvozené z verše Ex 3,14.

Elijáš – prorok Elijáš. Biblický prorok, který je v židovské tradici úzce spjat s obřízkou. V Talmudu a později zejména v kabalistické literatuře Elijáš zjevuje skryté výklady Tóry. Jeho další úlohou je zvěstování Mesiáše.

Erelim – řád andělů. Deset andělských kategorií, mezi nimiž *Erelim* figurují, vypočítává například Rambam in *Mišne Tóra*, oddíl *Hilchot jesodej ha-Tóra*, kap. 2, odst. 7.

Ezau – syn patriarchy Izáka a Rebeky, bratr Jákoba. V Bibli je ztotožněn s Edomem (*Gn* 25,30; 36,1). Jeho potomkem je věčný nepřítel Izraele → Amalek.

Gematric – číselná hodnota hebrejských slov. Každé písmeno hebrejské abecedy má číselnou hodnotu. V hebrejštině lze tedy spočítat číselnou hodnotu každého slova.

Geniza – úložiště posvátných knih a svitků.

Havaja – doslova znamená „bytí“, „existence“. Toto slovo obsahuje stejná písmena jako čtyřpísmenné Boží jméno (*Tetragrammaton*), avšak v jiném pořadí. Jelikož Boží jméno je zakázáno vyslovovat nadarmo (*Ex* 20,7), používají se místo něj opisy. Slovo *Havaja* je jedním z nich. Podobné využití má slovo *Ha-Šem* („Jméno“).

- Havaja rozepsané písmeny he** – יהוה וו היה יו. Číselná hodnota takto rozepsaného jména je 52, což odpovídá číselné hodnotě slov *kelev* (כלב) – „pes“ a *ben* (בן) – „syn“.
- Jichud (pl. jichudim)** – doslova „spojení“, „sjednocení“. Projevení jednoty Boží vůle s projeveným stvořením. Těto jednoty je dosahováno koncentrací na různá Boží jména a jejich sjednocování.
- Kabala** – obecně „tradice“. Specificky se ale jedná o esoterické učení judaismu. Skrytý význam Tóry.
- Kabala maasit** – praktická kabala. Odvětví kabaly zabývající se mocí Božích jmen. Samotní kabalisté její praktikování zakazují.
- Kavana (pl. kavanot)** – doslova „záměr“. Soustředění při vykonávání příkázání nebo rituálního aktu. Kabalisté rozvinuli pro jednotlivá příkázání, modlitby, svátky apod. specifické koncentrace na rozličná Boží jména.
- Kišon** – přibližně 70 km dlouhá řeka protékající údolím Jezreel a ústící do Středozemního moře v přístavním městě Haifa.
- Kelipot (sg. kelipa)** – „skořápky“ obklopující a zakrývající svatost, čímž umožňují existenci zla.
- Lilit** – démonka, která škodí novorozencům a svádí muže. Podle rabínské tradice byla první manželkou Adama. Jejím mužským protějškem je → Samael.
- Merkava** – doslova „vůz“. Vůz Boží slávy, jehož vize je popsána v *Ez* 1. Je centrem zájmu tzv. hejchalotické literatury.
- Meron** – zemědělská usedlost v Horní Galileji. 5 km od → Safedu, 47 km od Haify.
- Metatron** – často je považován za největšího z andělů. Někdy je ztotožňován se *sar ha-panim* (kníže tváře), který stojí tváří v tvář Bohu, jindy zase se *sar ha-olam* (kníže světa) nebo z biblickým Henochem.
- Mincha** – doslova „oběť“. Odpolední modlitba. *Mincha* je jednou ze tří hlavních denních modliteb. Název této modlitby je pravděpodobně odvozen z *1Kř* 18,36: „I stalo se [v době], kdy se přináší oběť (*mincha*), že přistoupil prorok Elijáš...“.
- Nefilat apajim** – padnutí na tvář. Součástí prosebné modlitby *tachanun*, která obsahuje vyznání z hříchů a prosby o Boží milosrdenství. Pronáší se po

opakování *Amidy* kantorem při ranní (*šacharit*) a odpolední (*mincha*) bohoslužbě. Modlíci se při ní spočine hlavou na paži. Dříve bylo zvykem, že si modlíci lehali na zem.

Nekudot – samohlásková znaménka. Jelikož hebrejšтина zapisuje pouze souhlásky, pro zápis samohlásek používá tzv. *nekudot*, doslova „body“. *Nekudot* se píše nad, do a pod písmena v podobě čárek a teček.

Pitum ha-ketoret – doslova „složky kadidla“. Pasáž v ranní modlitbě složená z úryvků z Talmudu (Bavli *Kerajtot* 6a a Jerušalmi, *Joma* 4,5) pojednávající o složení chrámového kadidla.

Samael – kníže démonů (→ *kelipot*), identický se satanem. Strážný anděl → Ezau. Jeho ženským protějškem je → Lilit.

Sandalfon – vznešený anděl, který podle Talmudu (*Chagiga* 13b) stojí nohama na zemi a hlavou sahá do nebes. Stojí za → *merkavou* a plete z modliteb Židů koruny pro Stvořitele.

Seir – pohoří, kde sídlil → Ezau (→ Edom).

Serafim – řád andělů. Deset andělských kategorií, mezi nimiž *Serafim* figurují, vypočítává například Rambam in *Mišne Tóra*, oddíl *Hilchot jesodej ha-Tóra*, kap. 2, odst. 7.

Sitra achra – doslova „odvrácená strana“. Označuje síly zla → *kelipot*, které vede Samael a Lilit.

Smicha – ordinace na rabína.

Svět, který přijde (Olam ha-ba) – svět, v němž budou spravedliví po zmrtvýchvstání odměněni za své skutky. Podle Talmudu, *Berachot* 17a: Svět, kde „spravedliví sedí s korunami na hlavách a těší se ze záře Boží přítomnosti“.

Šaliach – doslova „posel“, „vyslanec“. Vyslanci *Erec Jisrael*, kteří v jiných zemích na základě pověřovacích listin vybírali peníze pro místa, kde se studuje Tóra, případně na pomoc chudým. Tito poslové bývali často významnými rabíny a učenci.

Šechina – Boží přítomnost. Podle Talmudu přebývá *Šechina* například mezi učenci studujícími Tóru nebo mezi *minjanem*, tj. mezi minimálně deseti Židy shromážděnými k modlitbě. Po zboření Chrámu přebývá *Šechina* ve vyhnanství.

Šofar – zvířecí roh, který se používá při židovských svátcích (*Roš ha-šana*) a slavnostních příležitostech. Zvuk *šofaru* bylo slyšet na hoře Sinaj (*Ex* 19,16–19). Jeho zvuk má ohlásit příchod Mesiáše.

Talit – modlitební šál s třásněmi (*cicit*) na každém ze čtyř rohů, který nosí muži při bohoslužbách a svátcích. Jeho nošení je přikázáno Tórou: *Nu* 15,37–41 a *Dt* 22,12.

Tefilin – kožené modlitební řemínky s krabičkami (hebr. *batim* – doslova „domy“), které obsahují verše z Tóry psané na pergamenu. Vážou se na levou ruku a na hlavu. Nosit je mají muži během ranní modlitby všedního dne.

Tetragrammaton – čtyřpísmenné Boží jméno → *Havaja*.

Tiberias – město ležící v Dolní Galileji v nadmořské výšce 200 m pod úrovní mořské hladiny.

Tóra – pět knih Mojžíšových.

Viduj – kolektivní vyznání hříchů začleněné do liturgie.

Vyložené jméno – *Šem ha-meforaš*. Rozepsaná podoba Božího jména → *Havaja*.

Zohar – doslova „záře“. Kabalistický komentář k Tóře psaný formou midraše. Tradičně je za jeho autora považován rabi Šimeon bar Jochaj.

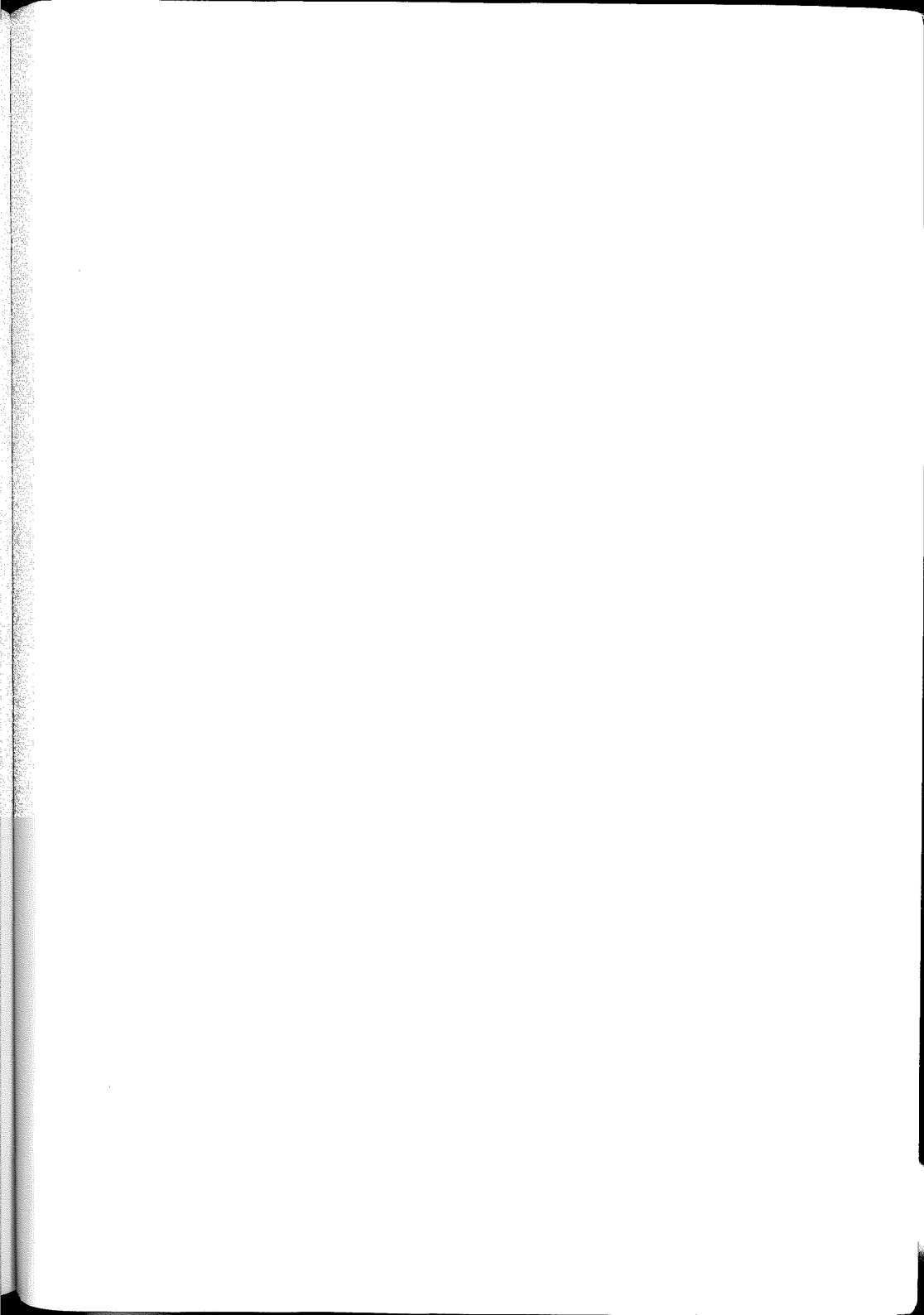
Použitá literatura

- Avraham ben Eliezer ha-Levi. *Nevuat ha-jeled*. Tel Aviv: Aharon Berezani a syn, 2005.
- Dan, Joseph. *The Heart and the Fountain*. New York: Oxford University Press, 2002.
- Friman, Avraham Chajim. „Úvod ke knize Juchasin ha-šalem.“ In: Avraham Zakut. *Sefer Juchasin ha-šalem*. Jeruzalém: Cevi Filipovsky, 1963.
- Goldish, Matt. *The Sabbatean Prophets*. Cambridge, Massachusetts, and London: Harvard University Press, 2004.
- Chajim Vital. *Šaarej keduša ha-šalem*. Tel Aviv: Aharon Berezani a syn, 2005.
- Idel, Moshe. „Jewish Magic from the Renaissance Period to Early Hasidism.“ In: J. Neusner (ed.). *Religion, Science and Magic in Concert and Conflict*. New York: Oxford University Press, 1989, s. 82–117.
- Idel, Moshe. „Jewish Mysticism Among the Jews of Arab/Moslem Lands.“ In: *The Journal for the Study of Sephardic & Mizrahi Jewry*, 2007, s. 14–39.
- Idel, Moshe. „Jewish Mysticism in Spain. Some Cultural Observations.“ *Espacio, Tiempo y Forma. Serie III. Historia Medieval* t. 7, 1994, s. 289–314.
- Idel, Moshe. *Messianic Mystics*. New York: Yale University Press, 1998.
- Idel, Moshe. „Jewish Reactions to the Expulsion from Spain.“ In: *The Expulsion from Spain and the Holocaust: The Jewish Community Response*, 1990.
- Idel, Moše. *Kabala, nové pohledy*. Praha: Vyšehrad, 2004.
- Johnson, Kelly Scott. *R. Joseph della Reina and his Damnation in the Fiction of I. B. Singer* (disertační práce). Montreal: McGill University, (ročník neuveden).
- Josef Sambari. *Sefer Divrej Josef le-rabi Josef bar Jicchak Sambari*, ed. S. Schtober. Jeruzalém: Machon ben Cevi, 1994.
- Konforte, David. *Kore ha-dorot*. Berlin: Rabi Avraham ben Ašer a spol., 1846.
- Moše David Gaon. *Jehudej ha-mizrach be-erec Jisrael*. Jeruzalém, 1938.
- Moše Kordova. *Pardes Rimonim*. Jeruzalém: Jarid ha-Sfarim, 2000.
- Moše Zakuto. *Šoršej ha-šmot*. Jeruzalém: Nezer Šraga, 1999.
- Moškovič, Cevi (ed.). *Ocar ha-Sipurim* (díl 12). Jeruzalém: Cevi Moškovič, 1955.

- Naftali Jaakov ha-Kohen. *Ocar ha-gedolim alufej Jaakov* (díl 4). Haifa: 1966.
- Newman, Jaakov, Sivan, Gavriel. *Judaismus od A do Z*. Praha: Sefer, 1998.
- Pět knih Mojžíšových*. Přeložil Efraim Sidon. Praha: Sefer, 2012.
- Sefer ha-Zohar* (s komentářem Matok mi-dvaš). Jeruzalém: Daat Josef, 2005.
- Scholem, Gershom. *Kitvej jad be-kabala*. Jeruzalém: Chevra le-hocaať sefarim al jad ha-Universita ha-Ivrit, 1930.
- Scholem, Gershom. „Le-maase rabi Josef de la Reina.“ In: A. Altmann, S. Stein (ed.). *Studies in Jewish religious and intellectual history*. London: University of Alabama Press, 1979, s. 101–108.
- Scholem, Gershom. *Sabbatai Sevi: The Mystical Messiah, 1626–1676*. Princeton: Princeton University Press, 1973.
- Sládek, Pavel. *Raši (1040–1105): vznik biblického komentáře ve frankoporyňských židovských centrech*. Praha: Academia, 2012.
- Sládek, Pavel. *Malá encyklopedie rabínského judaismu*. Praha: Libri, 2008.
- Sláma, Petr. *Tanu Rabanan*. Praha: Vyšehrad, 2010.
- Šelomo Namaro ha-jerušalmi. *Maase Nora rabi Josef de la Reina im chamiša talmidav*. Varšava: Jehuda Lajb Morgenštern, 1905.
- Torat ha-gilgul*. Jeruzalém: Ahavat Šalom, 2005.

Elektronické zdroje

- Collectanea of kabbalistic and magical texts in Hebrew*. On-line: <http://www.e-codices.unifr.ch/en/list/one/bge/cl0145> (6. 9. 2011).
- Kantrowitz, D. (ed.). *Judaic Classic Library* [CD-ROM]. Verze 2.2. Davka Corporation and Judaica Press, Inc., 2001.
- The Torah CD-Rom Library* [CD-ROM]. Verze 2.4. Jeruzalém: Chevrat De Be Es Machševim, 2007.
- Wigoder, G., Seckbach, F. (ed.). *Encyclopaedia Judaica* [CD-ROM]. Verze 1.0. Jeruzalém: Judaica Multimedia (Israel) Ltd., 1997.

STRAŠLIVÝ PŘÍBĚH RABIHO
JOSEFA DE LA REINY

Překlad a komentáře Roman Kořan
Kresby černou rudkou Markéta Anna Kolářová
Jazyková korektura Kamila Šustková
Grafická úprava a sazba Václav Noha

Vydal GRIMOAR vlastním nákladem
www.grimoar.cz
Vytiskla tiskárna PBtisk Příbram

Vydání první
Praha 2015

Historie rabiho Josefa de la Reiny patří k tradičním židovským příběhům. Vypráví o směle snaze ukončit utrpení židovského národa, přemoci zlo zosobněné Samaelem a jeho družkou Lilit a uspíšit příchod Mesiáše. Příběh detailně sleduje náročné přípravy velkého učence a kabalisty spolu s jeho žáky, nástrahy jejich duchovní cesty i výsledky a důsledky jejich činů.

Kromě bilingvního vydání nejpoblárnější verze příběhu sepsané Šelomo Navarem kolem roku 1660 obsahuje kniha i úvodní slovo překladatele zasazující příběh do historického a ideového kontextu a v dodatcích dále překlady dvou dalších variant příběhu, a to nejstarší dochované a jedné z verzí pozdních. Knihu uzavírá užitečný glosář pojmů a jmen, na něž čtenář v příběhu narazí.

Roman Kořan (1977) se dlouhodobě zabývá problematikou judaismu, zvláště židovské mystiky. Spolu s Markem Čejkou je autorem knihy *Rabini naší doby* (Barrister & Principal, 2010) a jejího anglického rozšířeného vydání *Rabbis of our Time* (Routledge, 2016). Ze svých překladů vydal knihu *Bahir* s komentářem rabiho Aryeh Kaplana (Malvern, 2008). Další překlady publikuje na stránkách www.armon.cz.